

Treball de Fi de Grau

Títol

Cartes de colors

Elaboració d'un recurs educatiu en forma de cartes per tal d'estimular la reflexió d'infants a partir de 6 anys i joves al voltant de la sexualitat i el col·lectiu LGTBIQ+

Autoria

Meri Mir Martorell

Professorat tutor

Santiago Tejedor

Grau

Comunicació Audiovisual	x
Periodisme	
Publicitat i Relacions Públiques	
Comunicació Interactiva	
Comunicació de les Organitzacions	

Tipus de TFG

Projecte	x
Recerca	

Data

Del 3 al 7 de juny de 2024	x
26 de juliol de 2024	

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:	Cartes de colors, elaboració d'un recurs educomunicatiu en forma de cartes per tal d'estimular la reflexió d'infants a partir de 6 anys i joves al voltant de la sexualitat i el col·lectiu LGTBIQ+			
Castellà:	Cartas de colores, elaboración de un recurso educomunicativo en forma de cartas con el fin de estimular la reflexión de infantes a partir de los 6 años i jóvenes alrededor de la sexualidad y el colectivo LGTBIQ+			
Anglès:	Color cards, the making of an educomunicative material in the shape of cards to stimulate reflection in children above 6 years and young people around sexuality and the LGTBIQ+ community.			
Autoria:		Meri Mir Martorell		
Professorat tutor:		Santiago Tejedor		
Curs:	2023/24	Grau:	Comunicació Audiovisual	x
			Periodisme	
			Publicitat i Relacions Públiques	
			Comunicació Interactiva	
			Comunicació de les Organitzacions	

Paraules clau (mínim 3)

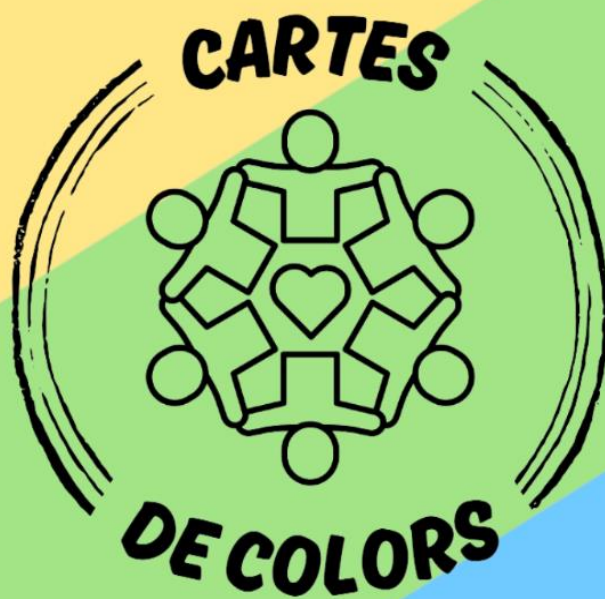
Català:	Joc, cartes, educació, sexualitat, LGTIBIQ+
Castellà:	Juego, cartas, educación, sexualidad, LGTBIQ+
Anglès:	Game, cards, education, sexuality, LGTBIQ+

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:	Amb aquest treball s'ha planificat i produït una baralla de 64 cartes destinada a la reflexió sobre la sexualitat i el col·lectiu LGTBIQ+ per a infants a partir de 6 anys, joves i els agents educatius que els envolten (escola, nucli familiar, etc.). El treball recull una contextualització dels conceptes abordats, la taula de continguts de la baralla i la baralla en sí.
Castellà:	Con este trabajo se ha planificado y producido una baraja de 64 cartas destinada a la reflexión sobre la sexualidad y el colectivo LGTBIQ+ para infantes a partir de 6 años, jóvenes y los agentes educativos que los rodean (escuela, núcleo familiar, etc.). El trabajo recoge una contextualización de los conceptos abordados, la tabla de contenidos de la baraja y la baraja en sí.
Anglès:	With this project I have planned and produced a deck of 64 cards for the purpose of inciting reflection around sexuality and the LGBTQ+ community in children, young people and educational agents around them (school, family unit, etc.). The project includes a contextualization of the concepts addressed, the table of contents of the deck and the deck itself.

Cartes de colors

Elaboració d'un recurs educomunicatiu en forma de cartes per a la reflexió d'infants i joves al voltant de la sexualitat i el col·lectiu LGTBIQ+

Autoria: **Meri Mir Martorell**

Tutoria: Santiago Tejedor

Grau en Comunicació Audiovisual

Curs 2023-2024

Universitat Autònoma de Barcelona

AGRAÏMENTS

A la TAEX i als equips de gènere de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya per enviar-me recursos i a totes les entitats que m'ajudaran amb la difusió del projecte.

A la Mar Serra, per ajudar-me amb el disseny de les cartes.

A la Mar Rovira, per ajudar-me amb les definicions d'alguns conceptes.

Al meu tutor, per no tallar-me les ales i donar-me suport en fer un TFG poc convencional pel grau que estic cursant.

Als meus amics, per fer-me costat i enviar-me recursos interessants que trobaven i podien ser-me útils.

RESUM/ABSTRACT

Català

Amb aquest treball s'ha planificat i produït una baralla de 64 cartes destinada a la reflexió sobre la sexualitat i el col·lectiu LGTBIQ+ per a infants a partir de 6 anys, joves i els agents educatius que els envolten (escola, nucli familiar, etc.). El treball recull una contextualització dels conceptes abordats, la taula de continguts de la baralla i la baralla en sí.

Anglès

With this project I have planned and produced a deck of 64 cards for the purpose of inciting reflection around sexuality and the LGBTQ+ community in children, young people and educational agents around them (school, family unit, etc.). The project includes a contextualization of the concepts addressed, the table of contents of the deck and the deck itself.

ÍNDEX

1. Introducció.....	1
1.1. Presentació del treball.....	1
1.2. Motius i justificació del projecte	1
1.3. Objectius	3
2. Marc teòric.....	5
2.1. Justificació del format.....	5
2.1.1. Aprendre jugant: la gamificació.....	5
2.1.2. L'aprenentatge vivencial	7
2.1.2.1. El mètode escolta.....	8
2.2. Una societat binària.....	9
2.3. La sexualitat	11
2.3.1. El sexe biològic.....	11
2.3.1.1. La pubertat dels cossos femenins i masculins	13
2.3.1.2. La intersexualitat	14
2.3.2. El gènere	15
2.3.2.1. Algunes identitats de gènere.....	17
2.3.2.2. Què en diu la ciència?.....	18
2.3.3. L'expressió de gènere.....	20
2.3.3.1. El Drag	21
2.3.3.2. L'expressió de gènere en la infància	22
2.3.4. La orientació sexual	24
2.3.4.1. Algunes orientacions sexuals.....	25
2.4. La Teoria Queer	26
2.5. El Col·lectiu LGTBIQ+	27
2.5.1. Simbologia.....	29

3. El joc.....	33
3.1. Descripció física	33
3.2. Continguts.....	34
3.2.1. Les tipologies de cartes	36
3.3. Instruccions	36
3.4. Pressupost	38
3.5. Difusió del projecte	39
4. Conclusions.....	40
5. Bibliografia.....	43
ANNEX: Baralla de cartes per imprimir.....	55

1. Introducció

1.1. Presentació del treball

Aquest present projecte recull les fases de producció i disseny d'un recurs educatiu que busca estimular el creixement personal dels infants i joves pel que fa als conceptes de gènere, expressió de gènere i orientació sexual. Es proposa una reflexió al voltant dels conceptes a escala social (com s'originen aquests conceptes) com a escala personal (com m'identifico jo dins aquestes etiquetes).

És un recurs en forma de baralla de cartes, on cada carta de manera individual presenta una definició, pregunta o repte per treballar els conceptes esmentats. No és un joc de cartes on les cartes interactuen entre elles.

El projecte neix com a recurs per a entitats d'educació en el lleure, adaptant-se a la proposta metodològica de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, encara que per la temàtica es pot estendre a més col·lectius. Des d'aquesta mateixa entitat se'n farà difusió per tal que els caps voluntaris de l'entitat les puguin fer servir.

El joc proposa un abordatge quotidià i transversal de diversos conceptes que giren al voltant de la sexualitat i el col·lectiu LGTBIQ+ i és un recurs que pretén integrar-se dins la quotidianitat de la vida dels infants i joves i adults que els acompanyen, sense necessitat d'haver de generar un espai específic concret i extraordinari per parlar d'aquest tema.

La baralla de cartes s'ha dissenyat i imprès, el document preparat per imprimir es troba al final d'aquest treball, a l'Annex.

1.2. Motius i justificació del projecte

Des que tenia 6 anys que he format part de l'agrupament escolta del meu poble, l'Agrupament Escolta i Guia Cal-Met de Mollerussa. Sempre he tingut interès per l'escoltisme i m'hi he interessat més enllà del meu agrupament. M'hi he implicat a nivell

territorial (demarcació, Nord-Occidental en el meu cas) i he acabat fent les pràctiques externes curriculars de la universitat al departament de comunicació de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG), entitat que engloba 150 agrupaments arreu del territori, entre els quals, el meu.

A més, sempre he estat connectada amb el col·lectiu LGTBIQ+ i n'he estat formada al respecte. I com a cap (monitora d'un agrupament), he participat en moltes formacions sobre feminisme i LGTBIQ+, que després m'han servit per dissenyar activitats per als infants i joves.

Dins el Mètode, la proposta pedagògica i metodològica de MEG, en destaquen dos punts que ajuden a entendre el meu treball. Per una banda les descobertes, que són activitats que pretenen presentar un tema als infants i joves. Al cau, treballem molt el feminisme, la sexualitat i tot el que engloba, però per l'experiència personal que tinc solem encarar-ho cap a reflexions que vetllin per la no-discriminació, i em faltava un recurs de descoberta tant per caps com per infants sobre el col·lectiu LGTBIQ+ i el vocabulari específic que el defineix, que sovint està difuminat.

A més, un dels 5 dinamismes (condicions i manera de treballar que tenim els escoltes per tal que la nostra manera d'educar es pugui dur a terme) és el creixement personal. Amb aquest joc de descoberta pretenc que infants, joves i fins i tot caps descobreixin noves etiquetes i maneres d'expressar-se que els permetin entendre's i validar-se com a persones i explicar-se externament, mentre busquen persones que se senten com ells.

Per ant, el joc s'ha creat dins el context de l'educació en el lleure, però és un recurs transversal que es pot fer servir dins l'educació formal (les escoles) com dins la família, o altres entorns educatius. En aquest sentit és crucial educar des de la perspectiva feminista per combatre la discriminació i les actituds masclistes des d'edats primerenques.

A més, parlar obertament de temes LGTBIQ+ ajuda als infants i joves a crear un entorn de suport i comprensió en cas de necessitar-lo. Els diferents agents educatius que envolten una persona tenen la responsabilitat d'ensenyar-li el valor de ser un mateix i respectar els teus iguals. Això implica desafiar els rols de gènere tradicionals i

promoure l'autoconeixement i la confiança dels infants i joves envers ells mateixos. L'educació en el feminisme contribueix a la formació d'individus crítics i compromesos amb la construcció d'una societat més justa i igualitària per a tothom.

Una proposta diferent que aporta el meu joc és que és una proposta de dinàmiques curtes que es poden treballar rutinàriament i de manera transversal, sense necessitat d'haver de crear un entorn per tal que es parli específicament de temes LGTBIQ+, sinó que proposa integrar aquestes converses dins la rutina quotidiana dels infants.

1.3. Objectius

Els objectius d'aquest projecte són dos de generals amb diversos d'específics. El primer és dissenyar i maquetar una baralla de cartes per a formar, informar i sensibilitzar sobre la temàtica LGTBIQ+ a infants a partir de sis anys, joves, i els diferents agents educatius que els acompanyen, com l'escola, la família o el lleure.

Tot això amb la finalitat de fer recerca sobre el col·lectiu LGTBIQ+ i proposar activitats per reflexionar sobre la diversitat sexual i de gènere. Per a fer això, faré recerca sobre el col·lectiu i contactaré amb entitats que treballin mitjançant la intervenció directa per fer-ho el màxim d'aterrat a la realitat.

El segon objectiu és fer difusió de la baralla, provar-la en un entorn de lleure amb un grup d'infants i fer-ne difusió a través dels canals de recursos de les entitats amb qui he contactat, com per exemple el Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS), Crisàlide o l'entitat de la qual formo part, MEG.

Aquests objectius responen a la necessitat de fer un bon treball coordinadament amb entitats i persones que sàpiguin del tema amb el propòsit final de generar un recurs útil i aterrat a les necessitats de les necessitats educatives reals de les generacions que ara estan en formació. A continuació s'hi pot veure un quadre-resum dels objectius.

Taula 1.3.1. OBJECTIUS

Generals	Específics
- Dissenyar i maquetar una baralla de cartes per a formar, informar i sensibilitzar sobre la temàtica LGTBIQ+.	- Fer recerca sobre el col·lectiu LGTBIQ+. - Buscar maneres d'explicar el col·lectiu als infants i joves a partir de sis anys. - Proposar activitats per tal que els infants i joves a partir de sis anys reflexionin sobre la diversitat sexual i de gènere. - Contactar amb entitats que donen servei al col·lectiu LGTBIQ+ al nostre territori. - Formar-me sobre disseny gràfic.
- Fer difusió de la baralla	- Provar la baralla en un entorn de lleure. - Fer difusió de la baralla a través de les entitats.

2. Marc teòric

2.1. Justificació del format

Últimament, les tendències per crear nous recursos educatius per a infants s'inclinen cap al món digital que no pas cap a allò físic. La revolució tecnològica ha arribat a les aules i ha transformat la manera amb la qual infants i joves interactuen amb l'aprenentatge. Les plataformes educatives, pàgines web i aplicacions interactives s'integren cada cop més a les classes dels diferents cursos. Escoles i famílies busquen adaptar-se a aquest entorn educatiu contemporani.

Així i tot, el recurs que serà resultant d'aquest projecte, és físic i per uns motius molt concrets. Aquest apartat del marc teòric busca justificar aquesta qüestió.

2.1.1. Aprendre jugant: la gamificació

El concepte “gamificació” es defineix com a integració d'elements i mecàniques de joc en contextos no lúdics amb el propòsit de motivar, involucrar i potenciar la participació de les persones (Deterding et al., 2011). Això ha emergit amb força com una eina innovadora dins el món educatiu, tot i que també es pot aplicar als àmbits empresarial o la de la salut.

L'obra de Deterding et al., ha estat clau en la conceptualització de la gamificació, ja que asseguren que la gamificació va més enllà de la incorporació d'elements de joc, buscant generar una experiència real de joc en l'usuari. També explora el concepte de “gamefulness”, que fa referència a aplicar directament la mentalitat i la mecànica dels jocs en situacions quotidianes.

El “gamefulness” també l'han abordat altres investigadors. Hamari et al. (2014), exploren com el gamefulness va més enllà de la gamificació, centrant-se en l'actitud de l'individu cap a l'activitat més que no pas cap als elements de disseny específics. Aquest enfocament demostra que introduir una dinàmica de joc més que no pas el

disseny atractiu del joc en si pot influir de manera positiva en la participació i satisfacció de l'usuari.

Altres autors, com Mateos et al., (2021), han explorat com la gamificació s'ha implementat en entorns educatius, destacant-ne l'augment de la motivació i l'aprenentatge dels alumnes. Ara bé, també posen èmfasi en que la majoria de les propostes que es proposen per aplicar la gamificació al món educatiu no són prou completes i que falta una descripció més exhaustiva per extreure'n tot el potencial.

La gamificació influeix en una varietat de camps. La comprensió crítica d'aquesta eina i les consideracions ètiques són essencials per aprofitar al màxim els beneficis que ofereix i mitigar els possibles inconvenients. És crucial alienar els elements de joc amb els objectius educatius per evitar distraccions o contingut sense rellevància.

Un dels inconvenients més explorats és posar massa enfocament en recompenses externes, que poden ofegar la motivació interna: fer que la persona actuï només per aconseguir els "premis" més que no pas per voler ser partícip voluntàriament de la dinàmica del joc, fet que fa que perdin de vista l'objectiu real del joc (Deci i Ryan, 1985). També cal tenir en compte la tipologia de joc, ja que si és un joc competitiu pot tenir conseqüències negatives en el context educatiu, on la col·laboració és vital.

Deterding et al., (2011) també valoren les habilitats que es necessitaran per fer avançar el joc, perquè si els participants no hi tenen habilitat, poden desinteressar-se pel joc, o els que sí que hi tenen facilitat poden excloure aquells que no en tenen tanta.

Finalment, cal posar en dubte que la gamificació sigui realment una teoria innovadora. El joc com a aprenentatge ha estat reconegut com un enfocament educatiu clau que ofereix un aprenentatge significatiu molt abans que es comencés a popularitzar aquest concepte.

La teoria del joc de Piaget (1951) sosté que el joc no és només una activitat recreativa, sinó que també representa un paper clau en el desenvolupament cognitiu dels infants: els permet explorar el món que els envolta, facilitant l'assimilació de noves idees i conceptes. El joc és, per si mateix, un element educatiu vital.

Maria Montessori, a principis del segle XX (anterior a Piaget), també destacava el valor del joc en l'educació. Montessori posava el focus a fomentar l'autonomia dels infants des de la primera infància, proposant materials didàctics dissenyats per fomentar la independència, reconeixent el joc com una eina essencial per al desenvolupament de l'individu (Montessori, 1912).

L'aprenentatge a través del joc ofereix un enfocament dinàmic per millorar la participació i l'aprenentatge. Un bon disseny de joc que no faci perdre de vista l'objectiu final és una bona eina per motivar infants i joves d'una manera intrínseca a aprendre coses, explorar el món que els envolta i trobar una utilitat real als continguts del currículum d'una manera molt més agradable que la instrucció educativa tradicional i habitual.

2.1.2. L'aprenentatge vivencial

El lleure és un camp que precisament valora el joc com a eina educativa, i els utilitza en forma de dinàmiques per presentar diferents aspectes, que, presentats en forma de joc, generen molt més impacte emocional, cosa que afecta com els integrem, afavorint un aprenentatge molt més profund. Això s'anomena aprenentatge vivencial.

L'aprenentatge vivencial o experiencial és un enfocament educatiu que posa èmfasi en la participació activa de l'estudiant en situacions de la vida real. Aquest mètode va més enllà de l'adquisició de coneixements teòrics i se centra en l'aplicació pràctica d'habilitats i conceptes (Kolb, 1984).

David Kolb (1984), psicòleg i educador, va desenvolupar la teoria de l'aprenentatge experiencial a la dècada de 1980. Segons aquest autor, l'aprenentatge experiencial és un cicle de 4 etapes: l'experiència, l'observació reflexiva, la conceptualització abstracta i l'experimentació activa. Aquest cicle reflecteix que la idea de l'aprenentatge efectiu necessita reflexió i pràctica, a més de l'absorció d'informació.

Hi ha programes específics centrats en aquest enfocament educatiu. Outward Bound, una organització fundada l'any 1941, n'és un exemple clar. A través de les activitats a l'aire lliure i desafiaments físics (no virtuals) busca promoure el desenvolupament

personal i el treball en equip mitjançant l'experiència directa (Outward Bound International, 2023).

La neurociència també fa costat a l'efectivitat de l'aprenentatge vivencial. La relació entre l'experiència i la plasticitat cerebral ha estat àmpliament estudiada i ha donat com a resultat que la participació activa en situacions pràctiques no només enforteix les connexions neuronals, sinó que també millora la retenció i comprensió d'informació a llarg termini (Pascual-Leone et al., 2005).

En conclusió, l'aprenentatge vivencial és un enfocament educatiu que va més enllà de la transmissió de coneixements teòrics. Basat en la teoria de Kolb, aquest mètode emfatitza la importància de l'experiència directa, la reflexió i l'aplicació activa de conceptes, i s'ha convertit en una eina valuosa pel desenvolupament personal i professional dels individus.

És per això que el resultat final d'aquest projecte és un recurs físic. Actualment, estem saturats de pantalles i constantment connectats a la xarxa. Per reflexionar i debatre i oferir un aprenentatge vivencial sobre qualsevol tema, especialment sobre temes tan transcendents i transversals com la sexualitat, es necessita fer-ho amb altres persones, en grup, i connectant aquestes persones entre elles.

Per aconseguir aquesta unió, és molt més efectiu un recurs físic que puguis veure i tocar més enllà d'una pantalla, ja que la sensació que transmet fer-ho a través d'una pantalla és molt més impersonal, perquè constantment consumim contingut a través d'aquest suport.

2.1.2.1. El mètode escolta

El mètode escolta, la pedagogia que proposa l'escoltisme, també fomenta aquest aprenentatge vivencial. I, com que el resultat final d'aquest projecte es quedarà per l'entitat de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG), val la pena mencionar-ho.

Segons Codi Obert (2008), el manual de referència sobre el mètode escolta per a caps, les persones aprenem a través de l'acció: "L'acció ens situa en un plànol de

consciència que afavoreix que els aprenentatges siguin més sòlids, autèntics i duradors” (p.57). A més, l’acció pot educar a les persones en la necessitat de canviar la realitat més propera de les persones i educa en l’autonomia de dibuixar el propi camí.

També defensa que les persones aprenem de l’experiència: aquells aprenentatges que les persones descobreixen per elles mateixes són els que són realment importants per al seu desenvolupament (p.58). L’acció és allò que es viu, mentre que l’experiència és com es percep i s’integra allò que es fa.

L’escoltisme proposa un treball per projectes on els infants i joves són els veritables protagonistes d’aquest: tiren endavant des de la idea, fins a la preparació, realització i revisió del projecte, amb el suport dels caps. I per això destaca que les persones aprenem activant les nostres competències: quan es fa un projecte, els participats utilitzen els seus coneixements previs i les seves competències per aportar al grup, i això provoca la veritable sensació d’aprendre (p.59).

Seguint en aquesta línia, MEG té una escola de formació pròpia de monitors i directors de lleure en línia amb els valors del moviment: és dinàmica, participativa, de base voluntària i vivencial que fomenta el creixement personal, el treball en equip, la relació amb la natura i l’esperit crític, i que, alhora, parteix de les necessitats, coneixements i l’experiència prèvia dels alumnes (MEG, 2024).

2.2. Una societat binària

Quan parlem de sexualitat, el gran tema de fons del recurs edu-comunicatiu que he creat, es pot dir que vivim en un sistema binari. El sistema binari és dues realitats per cada categoria (sexe biològic, gènere, orientació sexual i expressió de gènere). La regidoria de feminismes i LGTBI de l’Ajuntament de Barcelona defineix el binarisme de gènere com a:

“Model que estableix dos únics gèneres: el masculí i el femení, i els atribueix a dos únics possibles sexes: el sexe femení va unit al gènere dona, i el masculí, al gènere home. Aquest sistema exclou les persones amb identitats i/o

expressions de gènere diverses, i les persones amb cossos no normatius segons el model” (Ajuntament de Barcelona, 2024).

Aquesta definició ens presenta, no només el binarisme de gènere, sinó la problemàtica que duu associada: exclou a les persones amb identitats i/o expressions de gènere diverses. Més endavant s’aborden els conceptes de sexe, gènere, expressió de gènere i orientació sexual, i tots tenen la seva dualitat binària i la categoria que surt fora d’aquesta norma.

Judith Butler (1990) va ser una pionera a desafiar la concepció binària al seu llibre *El gènere en disputa*. La teoria proposada per Butler qüestiona les categories fixes de masculí i femení, argumentant que el gènere és una actuació social construïda (Butler, 1990). Aquesta teoria destaca de quina manera la societat binària imposa normes restrictives i excloents que limiten la llibertat sexual.

Més autors pioners, coetanis a Butler, són Simone de Beauvoir i Money & Ehrhardt. Beauvoir va ser una filòsofa que va influir en el treball de Butler. En la seva obra *El sexe segon*, examina com la dona ha sigut històricament definida respecte a l’home, remarcant que s’ha de superar aquest enfocament si es vol arribar a assolir la igualtat de gènere (Beauvoir, 1949). També va ser una pionera per al moviment feminista.

En canvi, Money & Ehrhardt eren una parella de psicòlegs de formació que van fer recerca sobre el sexe. Aquests metges creien que el gènere d’una persona depèn de com se l’havia criat i no dels genitals. Les feministes de la dècada dels setanta van adoptar aquests estudis com a prova científica que els rols de gènere són construïts i no innats (Encyclopedia.com, 2024). Aquesta perspectiva destaca les fortes implicacions psicològiques que pot provocar viure en una societat que perpetua les expectatives rígides pel que fa a la sexualitat.

A continuació s’aborda la sexualitat i alguns conceptes claus per entendre-la, que construeixen el quadre de continguts del joc.

2.3. La sexualitat

El gran tema de fons que aborda el recurs és la sexualitat. L'Organització Mundial de la Salut (OMS) defineix sexualitat com a resultat de la interacció de factors biològics, psicològics, socioeconòmics, culturals, ètics i religiosos o espirituals. Segons Verónica Luisi, aquesta diversitat no és necessària que s'expressi ni s'experimenti al mateix temps perquè està vinculada a la nostra identitat i s'expressa en el que som, sentim, pensem i fem (Luisi, 2018). És per això que definir el concepte de sexualitat és complicat i depèn de cada cultura i societat.

Per definir sexualitat, doncs, no ens podem basar únicament en l'aspecte biològic, el sexe. La sexualitat humana és el resultat d'un procés històric, social i cultural que es reconfigura segons els diferents contextos socials abans que el producte d'instints intrínsecs establerts per la natura (Aravena, 2006, Giddens 1998).

Per entendre la sexualitat és necessari entendre quatre conceptes bàsics, els quatre que el recurs busca estimular-ne la reflexió, que alhora se subdivideixen en altres conceptes. Aquests quatre conceptes base són el sexe biològic, el gènere, l'expressió de gènere i l'orientació sexual. Són quatre conceptes claus per entendre tot el ventall de diversitat sexual i de gènere que existeix.

2.3.1. El sexe biològic

El sexe biològic es basa en les característiques genètiques i fisiològiques que distingeixen als individus com a masculins o femenins. Segons Fausto-Sterling (2000), la ciència estableix aquesta definició a través de la parella de cromosomes sexuals (XX per al sexe femení i XY per al masculí). A més, les hormones sexuals com els andrògens (grup d'hormones del qual forma part la testosterona) i els estrògens tenen un paper clau en el desenvolupament de les característiques sexuals (Money & Ehrhardt, 1972).

Fausto-Sterling, però, destaca que la determinació del sexe va més enllà de la simple distinció de cromosomes, i argumenta que el sexe biològic no és una dicotomia rígida, si no més aviat un espectre continu que engloba variacions biològiques naturals. A

més, igual que Money & Ehrhardt, defensa que la determinació del sexe biològic d'un individu va més enllà de la senzilla distinció de cromosomes sexuals, considerant també aspectes com la variabilitat en el desenvolupament genital i hormonal.

És a dir, tot i que normalment la determinació del sexe biològic es fa a través d'un examen visual dels genitals, va més enllà d'això i involucra interaccions complexes genètiques i hormonals (Arnold, 2009).

Les hormones sexuals tenen un paper fonamental en la definició de sexe biològic. D'acord amb Piferrer (2018), les diferències en la producció i resposta a hormones com l'estrogen i els andrògens influeixen directament al desenvolupament de les característiques sexuals. Aquest enfocament destaca la importància de comprendre les bases hormonals per a una definició integral del sexe biològic.

Les característiques sexuals són aquelles que permeten distingir un sexe de l'altre, i n'hi ha de primàries i secundàries. Les primàries són els ovaris i els testicles, i les hormones relacionades amb aquests òrgans. Les secundàries són aquelles que són masculines i femenines que no estan directament relacionades amb la reproducció: creixement de pèl, desenvolupament dels pits, canvi de la veu, eixamplament dels malucs o espatlles, etc. (Descriptor en Ciències de la Salut (DeCS), 2024).

Les hormones responsables del desenvolupament genital són l'estrogen i els andrògens bàsicament. La testosterona, part dels andrògens, produïda principalment en els testicles, desencadena el desenvolupament de les característiques sexuals masculines mentre que l'estrogen, produït als ovaris, influeix en el desenvolupament de les característiques sexuals femenines (Manual Merck de la Informació Mèdica General (MSD), 2024).

De tota manera, els ovaris també produeixen testosterona i els testicles, estrògens, ja que ambdues són hormones necessàries per al bon funcionament de qualsevol cos, sigui masculí, femení o intersexual (MSD, 2024).

2.3.1.1. La pubertat dels cossos femenins i masculins

L'activació hormonal de la pubertat desencadena els canvis corporals tant en els cossos masculins com femenins. En el cas dels masculins, els canvis més evidents són el creixement dels testicles i del penis, així com l'augment de la massa muscular i l'aparició de pèl corporal i facial. Aquests canvis comencen generalment entre els 14 i 16 anys (Papalia, Feldman i Martorell, 2012). A més, durant la pubertat també s'allarguen les extremitats i canvia la veu (Acadèmia Americana de Pediatria, (AAP) 2024).

Segons Papalia, Fedelman i Martorell (2012), una anomalia que pot presentar el desenvolupament dels cossos masculins és la ginecomàstia, el desenvolupament excessiu dels pits (el teixit mamari) en cossos masculins, que sol durar fins a divuit mesos i després retrocedeix per si sol, encara que alguns casos necessiten avaluació mèdica (p.359). Altres anomalies inclouen un desenvolupament precoç o tardà, afectant el moment i l'ordre dels canvis físics.

En el cas dels femenins, aquests canvis comencen generalment entre els 11 i 13 anys. Durant la pubertat, les glàndules mamàries experimenten un creixement a causa de l'hormona de l'estrogen, principalment (Papalia, Feldman i Martorell, 2012). A més, els malucs s'eixamplen i augmenta el greix corporal. La menarquia, la primera menstruació, és una fita fonamental que indica la capacitat del sistema reproductor per iniciar el cicle menstrual. També apareixen el pèl corporal, especialment el públic i l'axil·lar, que són els senyals externes del procés intern de maduració sexual i reproductiva (AAP, 2024).

Les anomalies en els cossos femenins durant la pubertat són la telarquia precoç, el creixement prematur dels pits, que en la majoria dels casos és benigne (AAP, 2023), o l'hirsutisme, una condició que provoca que el pèl corporal sigui més doble a la cara, el pit i l'esquena, seguint patrons masculins, provocat per la producció d'un excés d'andrògens (MSD, 2024).

Les fluctuacions hormonals també produeixen canvis pel que fa a l'estat emocional, tant en cossos masculins com femenins, juntament amb factors psicosocials. Segons Papalia, Feldman i Martorell (2012), aquests canvis hormonals poden donar lloc a

“episodis de major sensibilitat, estats d'ànim variables i respostes emocionals intensificades” (p.361). Això fa que els adolescents puguin experimentar una àmplia gamma d'emocions, des de l'excitació fins a l'ansietat, a mesura que s'adapten als canvis físics i psicosocials (Larson & Brown, 2007).

2.3.1.2. La intersexualitat

La intersexualitat és un fenomen biològic en el qual una persona presenta característiques sexuals biològiques que no s'ajusten a les categories establertes i reflecteix la diversitat natural de la biologia humana (InterACT, 2024). S'estima que aproximadament un 1,7% de la població mundial és intersexual, un percentatge similar a la xifra de població pèl-roja (Amnistia Internacional, 2024).

Anne Fausto-Sterling explica al seu llibre “Sexing de body” el cas de Maria Partiño, una atleta espanyola que va ser exclosa dels jocs olímpics de 1988 després d'obtenir un resultat XY en un test de cromosomes, en lloc de l'XX esperable. Per una condició genètica, les seves cèl·lules no podien detectar la testosterona, però sí els estrògens, i per això va desenvolupar un cos de forma femenina (Fausto-Sterling, 2000).

Des de la perspectiva de la medicina i la biologia, doncs, les persones intersexuals presenten variacions anatòmiques, en els cromosomes o hormonal, que estan mèdicament descrites i classificades. A la Declaració de Malta de l'any 2013, es va canviar l'enfocament del suposat tractament per aquests casos, consistents de tractaments hormonal o quirúrgics durant la primera infància de la persona (i sense el consentiment ni la plena consciència d'aquesta) per “corregir” aquestes variacions (Intersex Human Rights Australia (IHRA), 2024).

És per això que han nascut associacions com IHRA o InterACT, que lluiten pels drets de les persones intersexuals, tant pel que fa a pràctiques mèdiques invasives com lluitar contra la discriminació que pateixen aquestes persones per no encaixar en cap de les categories de “cos masculí” o “cos femení”. Els intersexuals són la prova biològica que el sexe no s'acaba en “masculí” i “femení”.

2.3.2. El gènere

El Termcat, diccionari de neologismes de la llengua catalana, defineix “gènere” com a “Conjunt de característiques d'origen cultural relatives a patrons de comportament i d'identitat sobre la base de les quals s'estableix socialment la distinció entre homes i dones” (2024), mentre que el Diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC) ho defineix com a “sexe en funció dels trets, dels rols i de les funcions que li són culturalment associats” (2024).

El cert és que el gènere és una construcció social dinàmica i multidimensional que aborda la construcció social de les identitats masculines i femenines, associades a cossos masculins i femenins respectivament, encara que durant molt temps s'ha entès popularment com un sinònim de sexe biològic, com podem veure reflectit en la definició que encara avui consta al DIEC, diccionari de referència de la llengua catalana.

Judith Butler, ja citada anteriorment, va ser una pionera a separar “sexe” de “gènere”. Al seu llibre *El gènere en disputa* de 1990 afirmava que el gènere no és simplement una expressió individual, sinó una performance socialment construïda. Butler destacava de quina manera les normes de gènere són eines de poder que regulen i mantenen certes identitats com a dominants (p.66).

Així mateix, desafiava la idea de la identitat de gènere com a quelcom estàtic, argumentant que és inherentment performatiu, influenciat per la interacció contínua amb la societat, esdevenint dinàmica i contextual. I, per aquest motiu, Butler suggereix també que les identitats de gènere estan en constant canvi (p.74) i dona a entendre que van més enllà de les identitats tradicionals de “masculí” i “femení”.

Butler també parla de “performativa de gènere”, per referir-se que el gènere no és una escènica innata, sinó més aviat una sèrie d'actes repetitius que contribueixen a la creació i manteniment de les normes de gènere. Segons Butler, la identitat de gènere es construeix a partir de la repetició d'actes que conformen les expectatives culturals, que contribueixen a la conformació de la identitat de cada individu.

Però Butler no és l'única dona que ha tingut un paper clau per examinar i desmantellar les construccions socials de gènere. Simone de Beauvoir, al seu llibre *El segon sexe* (1949) hi argumenta que “no es neix dona: s'arriba a ser-ho” (p.269), frase que ha acabat esdevenint cèlebre i coneguda. Beauvoir, poc abans de la dècada dels 50, remarcava de quina manera les expectatives socials i de gènere donen forma a l'experiència de les dones, relegant-les a rols secundaris i limitant-ne l'autonomia.

També destaca que les dones no estan biològicament predeterminades per ocupar els rols i estatus de subordinació que solen ocupar, sinó que aquestes posicions són imposades per les normes socials i culturals. La construcció de la identitat de gènere, segons la seva visió, és un procés social que dona forma a les experiències de les dones al llarg de la seva vida (Beauvoir, 1949).

Les dues teories destaquen la influència de les normes i expectatives socials en la construcció de la identitat de gènere. Beauvoir aborda la formació de la identitat femenina dins un context patriarcal que limita les opcions i oportunitats de les dones, mentre que Butler n'amplia el debat qüestionant-ne les nocions binàries i normatives de gènere.

El sociòleg Erving Goffman (1981) va introduir el concepte d'“actuació”, semblant al de “performativa de gènere” Butler, per descriure com les persones presenten versions específiques de si mateixes en diferents contextos socials. Aquest detall és rellevant per comprendre de quina manera les expectatives de gènere influeixen en com les persones presentem la nostra identitat individual en la societat.

Collins (2000), afegeix que les experiències de gènere estan entrelaçades amb altres categories socials com la raça o la classe, i la importància d'abordar-ho interseccionalment per entendre plenament les dinàmiques de poder. Scott (2018) en destaca la dimensió històrica, argumentant que el gènere és una construcció social que varia al llarg del temps i l'espai.

2.3.2.1. *Algunes identitats de gènere*

D'identitats de gènere n'hi pot haver tantes com persones al món i existeixen moltes etiquetes per definir-la. A continuació, a partir del glossari que proposa el Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS) es proposa una llista d'algunes identitats de gènere que s'abordaran en el joc complementat amb altres fonts. Aquesta llista, però, podria ser molt més extensa.

- **Persona cisgènere:** Quan l'expectativa social del gènere s'alinea amb el sexe assignat en néixer: persones amb cossos femenins que se senten dones i persones amb cossos masculins que se senten homes (CJAS, 2024).
- **Trans:** Concepte paraigües que engloba totes aquelles persones que el sexe afirmat al moment de néixer no concorda amb la seva identitat de gènere (CJAS, 2024).
  - o **Transgènere:** Persona que no se sent pertanyent al gènere que se li ha assignat al naixement, però que pot no optar per cap procés mèdic perquè qüestiona la correspondència entre genitalitat i identitat de gènere, i poden identificar-se amb gèneres que surten del sistema binari de dona-home (CJAS, 2024).
  - o **Transsexual:** Persona que se sent pertanyent al gènere i sexe oposats als que se li ha assignat en funció del seu sexe al moment del naixement. Sol optar a tractaments mèdics (hormonals o quirúrgics) per adequar la seva aparença física al sexe i gènere del qual se senten part (CJAS, 2024).
  - o **Gènere no binari:** Individus que no s'identifiquen exclusivament com a home o dona (TERMCAT, 2024). Dins d'aquesta categoria, s'hi troben, entre altres, les següents categories:
    - **Gènere fluid:** Persones les quals la seva identitat és inclassificable o canviant. Es poden identificar amb les categories de gènere masculí i femení però també amb les no-binàries (CJAS, 2024).
    - **Bigènere:** Persona que s'identifica amb dos gèneres alhora (TERMCAT, 2024).
    - **Agènere o gènere neutre:** Persones que no s'identifiquen amb cap gènere específic (TERMCAT, 2024).
    - **Tercer gènere:** Gènere que no és ni masculí ni femení.

Entendre totes aquestes etiquetes té la seva complexitat. Algunes de les etiquetes són excloents l'una de l'altra, per exemple cisgènere i trans. Altres poden donar lloc a infinites combinacions. Per exemple, una persona que no se sent identificada amb el gènere que se li ha assignat en néixer pot ser transgènere i no binària alhora. I si, a més, la seva identitat de gènere fluctua segons el context, serà gènere fluid. I així es podria continuar indefinidament.

L'important és que es tingui present que, al capdavant, la identitat de gènere d'una persona només la pot definir aquesta mateixa. Les etiquetes, lluny de voler ser uns termes que capin la llibertat d'una persona, busquen ajudar-la a descobrir-se fins que trobi com se sent i com s'identifica. I, si s'escau, que li facin servei per a comunicar-se i expressar-ho verbalment.

El reconeixement de la diversitat de les identitats de gènere ha dut a canvis significatius la comprensió del gènere com a construcció social. La inclusió de termes com “no-binari” “gènere fluid” o “agènere” reflecteix un reconeixement més ampli de les experiències de gènere més enllà de les categories tradicionals de “masculí” i “femení”.

2.3.2.2. Què en diu la ciència?

El debat sobre si el gènere és innat o adquirit ha estat estudiat per investigadors científics. Hi ha disparitat d'opinions: alguns suggereixen que hi ha factors biològics que influeixen a la identitat de gènere, mentre que altres donen la major part del pes a la construcció social i cultural, i no hi ha consens sobre el tema.

El 1960, John Money, suposadament especialitzat en canvis de gènere, va voler fer un experiment que ha passat a la història. Per un problema tècnic en una intervenció quirúrgica, un dels bessons d'una bessonada amb genitals masculins va perdre el penis quan era un nadó. La família va anar a parar al Dr. John Money, que els va aconsellar que criessin al nadó com una nena, tractant-lo hormonalment i quirúrgicament, i mai li expliquessin que havia nascut amb un cos masculí.

La “nena” va resultar tenir comportaments típicament associats als nois i rebutjava qualsevol mena d'estímul femení (vestits, joguines associades a les nenes, comportaments “delicats”, etc.). Als 13 anys, quan va començar a mostrar pensaments suïcides, els pares van deixar de consultar el doctor i li van explicar la veritat al seu fill, qui, setmanes després, ja es presentava com a “David”.

El seu cas es presentava com un cas exitós i se'l posava d'exemple al món acadèmic per fer els protocols per tractar les persones intersexuals (llavors anomenades “hermafrodites”). L'any 2004, amb 38 anys i per culpa d'una depressió, es va suïcidar (explicació recuperada de la BBC, 2024). Aquest cas semblaria deixar entreveure que la biologia tindria alguna cosa a veure amb la identitat de gènere.

Un estudi de Swaab i Garcia-Falgueras (2009) afirma que durant el desenvolupament fetal del cervell, la testosterona impacta directament a l'hora de generar les neurones. Defensa que, a causa d'això, el gènere de les persones queda marcat en les estructures del cervell abans de néixer. El desenvolupament dels genitals és posterior al del cervell, i una anomalia llavors seria el que provocaria la transsexualitat. Conclou que no hi ha cap prova que l'entorn social després del naixement afectin la identitat de gènere i l'orientació sexual (vid. 2.???)

Per altra banda, D. Joel et al., (2015) han investigat les estructures cerebrals en relació amb el gènere en persones adultes i han conclòs que, tot i que hi ha certs patrons més comuns en un gènere o l'altre, no són prou consistents per a afirmar una diferència biològica. Per tant, no és possible categoritzar els cervells humans en categories de cervell masculí o cervell femení.

2.3.3. L'expressió de gènere

L'expressió de gènere es refereix a la manera com les persones manifesten la seva identitat de gènere a través de la seva aparença, comportaments i rols socials. El TERMCAT (2024) ho defineix com a: "Manera en què una persona manifesta exteriorment elements que tenen a veure amb el gènere, sigui a través de la roba o de l'aparença en general, del comportament, les afinitats, etc."

L'expressió de gènere no té per què concordar amb el gènere de la persona (ni molt menys amb el sexe biològic). S'identifica com a expressió de gènere masculina o femenina, encara que, en la gran majoria de les persones, sol ser una barreja de tots dos. Dit d'una altra manera, és difícil trobar un individu cisgènere que s'identifiqui únicament amb les característiques que, socialment, se li associen. Al punt mig dels dos extrems hi trobem els andrògins, que són persones que s'expressen de manera masculina i femenina de manera equilibrada.

Judith Butler (1990), com que precisament defensava que el gènere és performatiu, va ser una figura clau en la definició del concepte d'expressió de gènere, perquè desafia el sistema binari i destaca la fluïdesa i variabilitat de l'expressió de gènere. Igual que el gènere, l'expressió de gènere va més enllà d'allò masculí i femení i és una construcció social en constant canvi influenciada per normes culturals i expectatives socials.

Una de les coses que més reflecteix l'expressió de gènere és l'elecció de la roba que s'utilitza per mostrar-se en públic. Autors com Levitt i Hiestand (2004) han investigat de quina manera les persones fan ús de la roba com un vehicle per comunicar la seva identitat de gènere i expressar la seva autenticitat, connectant la vestimenta amb un símbol d'empoderament i afirmació personal.

Evidentment, les normes de gènere i les expectatives socials condicionen l'elecció de la roba. Això ho ha explorat Steele (2019), que matisa que les persones poden sentir-se limitades o empoderades per les expectatives socials a l'hora de seleccionar com es vesteixen, i com aquestes contribueixen a desafiar o reforçar les normes de gènere existents.

2.3.3.1. *El Drag*

El col·lectiu LGTBIQ+ ha transformat els espais de la moda, creant oportunitats per l'expressió de gènere diversa, per exemple, amb el moviment Drag. El Drag és una forma d'expressió teatral on els individus adopten de manera exagerada les característiques del gènere oposat.

Per fer-ho fàcil, les “Drag queens” són els homes que es vesteixen de dona, i, els “Drag Kings”, les dones que es vesteixen d'homes. En cap cas cal confondre una persona que fa Drag amb una persona trans, ja que el Drag és una performance i una persona trans, no. Avui en dia és un fenomen cultural, mediàtic i global.

Actualment, a les grans ciutats hi ha locals que ofereixen espectacles de Drag. La forma de Drag més estesa és les Drag queens, tot i que els Drag kings també tenen els seus espais. Sense anar més lluny, a Barcelona hi ha locals, per exemple “El Cangrejo” del “Raval o Candy Darling bar”, que ofereixen periòdicament aquest tipus d'espectacle i se'n fan esdeveniments, com “l'Allioli Olé”, una festa que fusiona els elements de la cultura catalana amb la performance Drag i el col·lectiu LGTBIQ+ (Recuperat de [Barcelonadenoches.com](https://barcelonadenoches.com/), 2024).

En l'esfera mediàtica, hi ha el concurs “Drag Race España”, un programa de talents que busca la millor superestrella Drag, en aquest cas, Drag queens. A cada programa les concursants s'enfronten a proves eliminatòries de diferents tipologies fins a arribar a la guanyadora. Es tracta d'un format importat d'Estats Units que, actualment, ja té tres temporades (Atresplayer, 2024).

En conclusió, el Drag és una manera d'autoexpressió per a aquells que en formen part, que els permet explorar i comunicar diferents aspectes de la seva identitat de gènere i sexualitat. A més, és una manifestació artística de resistència i activisme que desafia la norma binària i amb potencial transformador i emancipador.

2.3.3.2. *L'expressió de gènere en la infància*

Ja des d'una edat primerenca, els infants experimenten la pressió social per adherir-se a les normes de gènere i d'expressió d'aquest. Hinnes (2004) defensa que els infants comencen a desenvolupar una comprensió de la seva identitat de gènere, que pot no alinear-se amb les expectatives socials convencionals.

Aquesta pressió es pot veure reflectida sobretot en la roba per nadons i les joguines. Cherney, I. D., et al., (2003) van fer un estudi amb l'objectiu d'examinar en profunditat els efectes de les joguines estereotipades en els infants de 18 a 47 mesos (d'1 any i mig a 4 anys aproximadament). La investigació es va centrar a observar l'elecció de les joguines i l'anàlisi dels patrons de joc en infants.

Els resultats van concloure que els infants tenien patrons significatius a l'hora d'escollir les joguines, destacant que aquestes preferències estan estretament vinculades al que culturalment es considera apropiat. Les assignades en néixer com a nenes preferien les nines i les joguines domèstiques, mentre que els assignats com a nens optaven per jocs de construcció i moviment (Cherney, I. D., et al., 2003).

En línia amb aquesta investigació, hi trobem Hill & Menvielle (2009). Segons aquests autors, els infants expressen la seva expressió de gènere i identitat a través de l'elecció de joguines o activitats lúdiques. Aquests patrons poden variar àmpliament, i alguns infants expressen identitats de gènere no conformes amb les normes tradicionals (per exemple, infants amb cossos masculins que escullen les nines o infants amb cossos femenins que escullen els esports de contacte físic), fet que destaca la diversitat i la necessitat d'una educació inclusiva.

En aquesta imatge (*Fig.1*) podem veure com dues joguines que, aparentment, semblen homòlogues, són un equip per jugar a maquillar-se o a metges respectivament. Aquestes conclusions plantegen qüestions importants, com fins a quin punt la socialització a través de les joguines contribueix a la internalització de rols de gènere o fins a quin punt aquestes influències contribueixen a la formació de la pròpia identitat i expressió de gènere en els infants.

En el cas de la roba (Fig. 2), t'adones fàcilment que hi ha missatges sexistes, com podem veure en aquesta imatge recuperada de les xarxes socials que en una peça de roba hi posa “future man of steel” (destinat als nens) mentre que a l'altra diu “I only date heroes” (destinat a nenes).

Fig. 1. Joguines infantils.

Font: Xarxes socials

Fig. 2. Roba infantil.

Font: Xarxes socials

Altres famílies asseguren haver vestit el seu nadó amb roba etiquetada com a nen i nena, i que les peces per a nenes solen ser més entallades i curtes que les peces per a nens. Fisiològicament, els infants són pràcticament iguals, independentment del seu gènere. Té sentit que la roba d'infants, especialment la dels nadons, estigui separada per sexes?

En un altre experiment d'un vídeo recuperat de YouTube¹, es vesteix al mateix nadó amb roba rosa o blava i es demana a uns adults voluntaris que interactuin amb el nadó. Jutgen el seu gènere pel color de la seva roba i tracten amb més cura la suposada “nena” i d'una manera més brusca i física el suposat “nen”.

En conclusió, la manera com es marca el gènere i els rols de gènere en la infància, a través de la roba i les joguines, és preocupant. En alguns casos, fins i tot es podria considerar que se sexualitza els infants, amb roba més entallada i pantalons més curts en el cas de les nenes respecte la dels nens.

---

¹ La mente en Pañales: <https://www.youtube.com/watch?v=gGhwwp-mA4s>

2.3.4. La orientació sexual

Segons el glossari del CJAS (2024), l'orientació sexual és la: "Capacitat de cada persona per sentir una atracció eròtica, afectiva, emocional o amorosa per persones d'un gènere diferent del seu, o del seu mateix, o de més d'un gènere [...]". Aquesta definició únicament parla de la capacitat del que podríem considerar "estimar" a altres persones: persones que estimen a persones, sense cap altra característica.

Com en els altres conceptes, hi ha el model binari d'homosexualitat i heterosexualitat. L'heterosexualitat és la norma, i l'homosexualitat se sap que existeix, i està acceptada en major o menor grau. Segons el Centre d'Estudis Sociològics (CIS), l'any 2017 gairebé el 70% de la població espanyola considerava que "mai està malament" una relació entre persones del seu mateix sexe, mentre que l'any 2000 aquesta xifra era de poc més del 50% (Recuperat de Maldita.es). Per tant, es pot dir que la població accepta progressivament alternatives a l'heteronorma.

L'orientació sexual és una faceta crucial de la identitat humana, única per a cada individu i una de les coses més canviants al llarg de la vida d'una persona. Estudis com el de Diamond (2008), sobre la fluïdesa de l'orientació sexual en dones, conclou que l'orientació sexual és fluida i que la bisexualitat no és un estadi temporal, sinó una tercera orientació sexual.

La construcció de l'orientació sexual involucra processos psicològics i socials al llarg de la vida d'un individu. La teoria de la identitat sexual de Cass (1979) proposa una sèrie d'etapes, des de la consciència de la diferència fins a l'acceptació i la integració de la pròpia orientació sexual. Aquest model destaca la importància de l'exploració i l'autoconeixement en tot aquest procés.

"Sortir de l'armari" és com s'anomena popularment al moment en el qual una persona comunica la seva orientació sexual, sempre i quan sigui fora de l'establert (diferent de l'heterosexualitat), marcant un moment crucial en l'acceptació, pròpia i de l'entorn, d'aquesta diferència respecte a les expectatives que es tenien sobre la persona que surt de l'armari. S'utilitza sobretot referida a l'orientació sexual, però també es pot aplicar a les persones trans.

Cass (1979), suggeria que la sortida de l'armari implica no només la revelació gradual cap a l'entorn, sinó també l'acceptació personal. Argumenta que la decisió de sortir de l'armari pot estar influïda per factors com el grau d'autoacceptació i la percepció del suport social.

Sigui com sigui, el moment i la manera de sortir de l'armari l'ha de decidir la persona implicada, i hi té un impacte els referents socials que pugui tenir, tant del seu entorn més proper, com grans referents mediàtics. En aquest sentit, les xarxes socials faciliten les coses amb referents de tota mena que expliquen la seva experiència.

2.3.4.1. Algunes orientacions sexuals

Igual que amb les identitats de gènere, d'orientacions sexuals n'hi poden haver tantes com persones al món. En proposo una classificació a partir del glossari que proposa el CJAS complementat amb altres fonts.

- **Heterosexualitat:** Capacitat d'una persona per sentir atracció eròticoafectiva per persones d'un gènere oposat al seu (CJAS, 2024).
- **Homosexualitat:** Capacitat d'una persona per sentir atracció eròticoafectiva per persones del seu mateix gènere (CJAS, 2024).
- **Bisexualitat:** Capacitat d'una persona per sentir atracció eròticoafectiva per persones del seu mateix gènere o d'un de diferent (CJAS, 2024).
  - **Pansexualitat:** Capacitat d'una persona de sentir atracció eròticoafectiva cap a una altra persona, independentment de sexe biològic o identitat de gènere d'aquesta (CJAS, 2024).
  - **Demisexualitat:** Capacitat d'una persona per sentir atracció eròticoafectiva cap a una persona amb qui ha establert una relació emocional forta prèviament. (TERMCAT, 2024).
  - **Polisexualitat:** Capacitat d'una persona per sentir atracció eròticoafectiva cap a diverses persones a la vegada (independentment del seu sexe o gènere), amb el consentiment i coneixement de totes les persones implicades (TERMCAT, 2024). Les persones que s'identifiquen amb aquesta etiqueta també són conegudes com a "poliamoroses".

- **Asexualitat:** Orientació sexual d'una persona que, sentint atracció afectiva i romàntica, no sent atracció eròtica cap a altres persones (CJAS, 2024). També hi ha persones que no senten atracció afectiva. Aquests, se'ls anomena "arromàntics".

Igual que amb les etiquetes de gènere, les etiquetes per definir l'orientació sexual només busquen ser un recurs per tal que la persona es pugui autoconèixer i no per limitar-li la llibertat. En el terreny de l'amor i l'estima, sempre que sigui sa, de mutu acord i les dues persones tinguin prou maduresa per ser conscients de la relació que es té, tot s'hi val i tot és vàlid.

2.4. La Teoria Queer

La Teoria Queer és una teoria que desafia l'enfocament tradicional de les normes de gènere i sexualitat, defensant que la identitat sexual és el resultat d'una construcció social. Una de les precursoras pioneres més importants d'aquesta teoria va ser precisament Judith Butler, ja citada anteriorment.

La Teoria Queer defensa quatre idees, innovadores al seu context, principals: Que les categories sexuals són menys estables i homogènies del que pensem, que la identitat sexual es pot experimentar de manera transitòria i variable, que la suposada estabilitat de la identitat sexual depèn del context i les pràctiques socials i que els criteris de pertinença a les categories sexuals poden ser debatuts (Sierra, 2008).

Etimològicament, la paraula "queer" significa "estrany, rar, excèntric", i s'utilitzava com un terme pejoratiu cap a les persones que sortien de la normativitat binària, d'identitats de gènere dissidents a "home" i "dona", fins a gais i lesbianes passant per persones que, tot i ser cisheterosexuals, tenien expressions de gènere diverses i també els aplicaven aquest adjectiu (Sierra, 2008).

La teoria comença a definir-se cap a la dècada dels 90, però encara evoluciona. Investigadores com Judith Halberstam y Eve Kosofsky Sedgwick han desafiat les normes binàries de gènere i sexualitat. Aquesta teoria ha influït altres camps, com la

filosofia, la psicologia, la sociologia, la política o l'activisme, influint sobretot en quina manera entenem la diversitat sexual i de gènere actualment.

Halberstam (2005), en la seva obra *In a queer time and place*, argumenta que, el temps i l'espai, mitjans pensats com a precisos i inalterables, són mitjans de performance. També reflexiona sobre de quina manera els cossos poder reflectir les identitats i expressions de gènere que desafien la norma, i com aquestes poden existir dins la visió dominant, el binarisme de gènere (Halberstam, 2005, citat per Contreras, 2018).

Kosofsky, al seu torn, explora la construcció cultural de la sexualitat i de quina manera la societat ha estructurat la comprensió de l'homosexualitat. Argumenta que l'heterosexualitat i l'homosexualitat no són oposades, sinó que s'interrelacionen i construeixen la comprensió cultural de la sexualitat (Kosofsky, 1990). El seu enfocament destaca la complexitat i fluïdesa de les identitats sexuals, al·legant que la norma binària limita la llibertat i la comprensió de la sexualitat humana.

Hi ha autors, com Ángela Sierra (2008) que argumenten que es pot parlar de Teories Queer, ja que el camp que exploren és tan gran i complex que s'aborda des de diverses perspectives acadèmiques però també com a moviment social i cultural.

Per resumir, aquesta teoria busca desconstruir les categories tradicionals i explorar de quines maneres les identitats i expressions no normatives coexisteixen dins la norma binària. I es caracteritza per fer una crítica profunda a l'heteronormativitat, proposant un enfocament que celebra la diversitat i complexitat de la sexualitat humana.

2.5. El Col·lectiu LGTBIQ+

El col·lectiu LGTBIQ+ agrupa persones homosexuals, bisexuals, trans i tota aquella comunitat que no encaixa dins les normes binàries de gènere i sexualitat. Concretament, les sigles podrien ser Lesbianes, Gais, Trans, Bisexuals, Intersexuals, Queer o "Questioning" (referit a gent que dubta de qualsevol dels aspectes que engloben la sexualitat, respecte ella mateixa) i el "+" fa referència a tota la resta

d'etiquetes que no menciona directament la sigla, però que, com a minories, pertanyen al col·lectiu.

El col·lectiu va néixer com un espai i un grup de lluita contra la persecució dels gais i les lesbianes als Estats Units. D'aquests inicis, en destaquen els aldarulls d'Stonewall, on un grup significatiu de persones homosexuals es va negar a ser detinguts i es van enfrontar mútuament amb la policia. Aquests fets van ser un punt d'inflexió com a catalitzador de la lluita pels seus drets (Katz, 1992).

Des de llavors, el col·lectiu s'ha dedicat a la lluita pels drets de les minories sexuals en àmbit mundial, encara que cal destacar que cada regió i cultura van al seu propi ritme. Una altra fita important va ser l'any 1973, quan es va despatologitzar l'homosexualitat. Recentment, s'ha centrat en la legalització del matrimoni entre les persones del mateix sexe en diversos països i la defensa de la mutilació contra la intersexualitat.

Tanmateix, tant al llarg de la història com en l'actualitat, la discriminació i la violència continuen sent una realitat per a les persones del col·lectiu. Constantment surten als mitjans notícies sobre agressions homòfobes o trànsfobes. Per posar-ne dos exemples, l'agressió trànsfoba verbal i física a la Yanira en una discoteca el passat 8 de gener o el cas d'un home que va atribuir la verola del mico al col·lectiu LGTBIQ+ i ha estat condemnat a presó (ambdues notícies recuperades del portal 3/24).

El col·lectiu LGTBIQ+ és una comunitat molt diversa que desafia les normes socials, lluitant per la igualtat i contribuint a la comprensió de sexualitat. Diverses perspectives acadèmiques han explorat la complexitat i riquesa d'aquest col·lectiu, destacant-ne la necessitat d'una comprensió inclusiva i respectuosa de les diverses identitats i experiències.

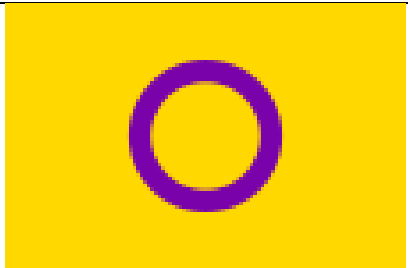
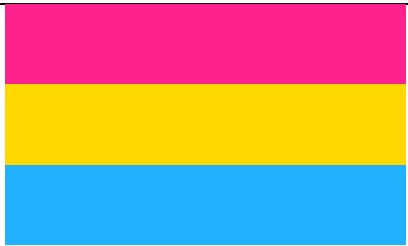
Com a conclusió general, la sexualitat d'una persona només la pot definir la mateixa persona i es pot adequar a les etiquetes abordades en aquest marc teòric o pot no fer-ho. És cert que hi ha un excés d'etiquetes per definir la sexualitat més enllà del binarisme pot portar a reflexionar sobre quin sentit o quin ús els hi donem.

Combinar aquestes 4 categories, sexe biològic, gènere, orientació sexual i expressió de gènere, és el que obre la porta a la realitat de la diversitat sexual humana. Per exemple, pot haver-hi persones de gènere no binari que siguin bisexuals, amb genitals mixtes (intersexuals) i una expressió de gènere tendent a femenina. O hi poden haver una dona cissexual i heterosexual amb una expressió de gènere completament masculina. El vídeo *¿Qué és la diversidad sexual?* De Carki Productions simplifica i ajuda a entendre la complexitat d'aquest fenomen.

2.5.1. Simbologia

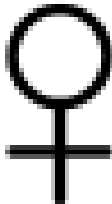
El col·lectiu LGBTIQ+ ha generat molta simbologia, que cada cop és més presents als mitjans i a les xarxes. En proposo un recull en dues taules, una de banderes i una altra de símbols, amb els elements més coneguts. De la simbologia, és interessant observar com s'han format a partir dels símbols típics d'home i dona cissexuals:

<i>Taula 2.5.1.1 BANDERES DEL COL·LECTIU LGTBIQ+</i>	
Bandera de l'orgull LGTB: Representa tot el col·lectiu, els colors simbolitzen la gran diversitat de la sexualitat humana.	
Bandera Quàsar: Variació que va fer l'any 2018 el dissenyador Daniel Quasar que integra la bandera trans i els colors marró i negre, per representar la inclusió de totes les races.	
Bandera de l'orgull Bisexual: Representa al col·lectiu de persones bisexuals.	

Bandera de l'orgull Trans: Representa les persones trans. Els colors rosa i blau fan referència a la típica associació a homes i dones.	
Bandera de l'orgull asexual: Representa el col·lectiu asexual.	
Bandera de l'orgull intersexual: Representa el col·lectiu intersexual.	
Orgull Pansexual: representa el col·lectiu pansexual	

Imatges extretes de Wikimedia Commons (licència CC)

Taula 2.5.1.2. SIMBOLOGIA DE DIFERENTS IDENTITATS DE GÈNERE I ORIENTACIONS SEXUALS

Home cissexual (Correspon amb el signe del planeta Mart)	
Dona cissexual (Correspon amb el signe del planeta Venus)	
Transgènere	
Gènere no binari	
Gènere fluid (Correspon amb el signe del satèl·lit Mercuri)	
Bigènere	

Agènere o gènere neutre	
Unió heterosexual	
Unió lèsbica	
Unió Gai	
Bisexualitat	
Pansexuals	

Imatges extretes de Wikimedia Commons (llicència CC)

3. El joc

3.1. Descripció física

Es tracta d'una baralla de 70 cartes de 72 mm x 997 mm, repartides sis categories i tres tipologies. Les mides de la carta estan pensades per tal que se'n puguin imprimir 6 amb marges sobrants en un full DIN A4. Les cartes són en color per ambdues cares però està previst fer-ne una versió en blanc i negre per abaratir costos d'impressió.

Les instruccions i un dels annexes, un conte, estan maquetats en un tríptic a doble cara de la mida de les cartes, inclòs dins la baralla. Podeu veure la baralla de cartes amb les instruccions preparada per a imprimir a l'Annex d'aquest treball.

Cada categoria va marcada amb un color i una icona, i cada tipologia va marcada també amb una icona. Hi ha 6 categories, una per cada color de la bandera LGTBIQ+, que correspon amb els conceptes abordats al joc. A continuació es pot veure una taula amb les diverses icones i colors que va marcada cada carta segons la categoria on correspon i una altra amb el nombre de cartes segons bloc temàtic i tipologia:

Taula 3.1.1. ICONES QUE MARQUEN LA BARALLA DE CARTES

Icones

Blocs temàtics				Tipologia de carta	
Binarisme de gènere		Expressió de gènere		Dada	
Sexe biològic		Orientació sexual		Repte	
Gènere		Col·lectiu LGTBIQ+		Pregunta	

Taula 3.1.2. NÚMERO DE CARTES SEGONS BLOC TEMÀTIC I TIPOLOGIA

Bloc temàtic	Dada	Repte	Pregunta	Total
Binarisme de gènere	4	4	5	13
Sexe biològic	4	3	3	10
Gènere	4	4	4	12
Expressió de gènere	2	3	3	8
Orientació sexual	3	3	3	9
Col·lectiu LGTBIQ+	3	3	4	10

El nombre de cartes segons tipus i blocs no és regular perquè hi ha blocs temàtics més extensos que d'altres. A més d'aquestes, hi ha 6 cartes d'annex.

Les activitats tenen una durada màxima d'uns 10 minuts, la majoria són més curtes. Hi ha activitats que necessiten material addicional, que o bé consta dins el mateix joc (les cartes d'annex) o és material domèstic que es té a mà (fulls de paper, retoladors, bolígrafs, etc.). En alguns casos es necessita un dispositiu amb connexió a internet (el mòbil serveix). Si no es disposa d'aquest material, es pot descartar la carta.

La presentació del joc i la manera d'utilitzar-lo estan impresos i doblegats en forma d'acordió a la mida de les cartes. A banda de les instruccions, hi ha dues cartes que requereixen material complementari. Una és els diferents papers d'un joc de rol, que són cartes de la mateixa mida que les altres marcades com a annex al dors, i l'altre és un conte, que està doblegat en forma d'acordió igual que les instruccions. La baralla va dins una bosseta de tela amb el logotip estampat per facilitar-ne el transport.

3.2. Continguts

Els continguts abordats en aquest joc són 6: El binarisme de gènere, el sexe biològic, el gènere, l'expressió de gènere, l'orientació sexual i, finalment, el col·lectiu LGTBIQ+. S'han escollit aquests continguts perquè són els necessaris per aprendre des d'un vessant històric i contextual el col·lectiu LGTBIQ+, abordant els conceptes bàsics per entendre la diversitat de la sexualitat humana. A continuació, s'insereix la taula de continguts del joc, que mostra quins subtemes engloba cada bloc temàtic:

Taula 3.2.1 TAULA DE CONTINGUTS DE LA BARALLA DE CARTES

TAULA DE CONTINGUTS

Temes		Subtemes	Carta tipus 1: Dada	Carta tipus 2: Repte	Carta tipus 3: Pregunta
Binarisme de gènere		- Limitacions i encasellament - Estereotips - Interseccionalitat - Privilegis	- Definició binarisme de gènere - Definició d'interseccionalitat - Definició de sexualitat - Misogínia	- Debat sobre la utilitat de les etiquetes - Estereotips de gènere binari - Teatre de l'oprimint i la interseccionalitat - Qui fa què: exposar en diversos entorns	- Dades històriques "El consultori de Elena Francis" - Cert o fals sobre estereotips - Privilegis - La "normalitat"
Sexe biològic		- Canvis corporals masculins i femenins - Intersexualitat - Intimitat	- Definició sexe biològic - Genitals intersexuals - Canvis en els cossos masculins - Canvis en els cossos femenins	- Debat sobre els productes diferenciats per sexe. - Paraules correctes per referir-nos a les parts del cos "El meu cos és només meu"	- Anomalies en el desenvolupament del cos - Semblances biològiques entre els cervells masculins i femenins - Cert o fals sobre la regla
Gènere		- El gènere com a construcció social - Transsexualitat i gènere no binari - Simbologia - Llenguatge inclusiu - Violència de gènere	- Definició de gènere, gènere no binari i transsexualitat - Disfòria - Servei Trànsit - Feminisme	- Debat sobre quants tipus d'identitats de gènere hi ha - Repensar contes tradicionals trencant els rols de gènere - Lectura d'un conte amb llenguatge neutre - Reflexió sobre quin tipus de música escoltem	- Referents Trans* - Identificació de simbologia - Referents femenines històriques - Referents femenines actuals
Expressió de gènere		- Expressió de gènere i màrqueting - El drag	- Definició d'expressió de gènere - Definició del concepte drag	- Imatges de campanyes publicitàries i debat - Fer una coreografia i reflexionar sobre qui té més protagonisme - Taller de bellesa	- Drag (enfocat a la diferència entre ser drag i ser trans*) - Condicionament social en l'elecció de la roba - Androgínia
Orientació sexual		- Sortir de l'armari - Relacions sanes i rols de poder	- Definició orientació sexual - Homofòbia i bifòbia - Malalties de transmissió sexual	- Debat sobre quants tipus d'orientacions sexuals hi ha. - Consentiment - Debat a partir de cançons d'amor sobre les relacions sanes	- Sortir de l'armari - Diferents estructures familiars - Simbologia
El Col·lectiu LCTBIQ+		- Simbolgia - Diversitat - La teoria Queer - Marc legal mundial	- Qui agrupa el col·lectiu - Serveis i iniciatives que donen suport al col·lectiu - Incidents d'Stonewall	- Diferents grups del col·lectiu - Simbologia - LGTBfòbia	- Dies mundials - Marc legal del col·lectiu a nivell mundial - Simbologia - Discriminació dins el col·lectiu

3.2.1. Les tipologies de cartes

El joc, per explicar els diferents conceptes de manera dinàmica, compta amb 3 tipologies de carta. Cada carta es pot utilitzar independentment de les altres, però es complementen entre si. Algunes cartes necessiten material complementari no inclòs en el joc, però són materials domèstics, com per exemple fulls de paper i material d'oficina.

Les cartes tipus dada aporten un concepte i una definició curta d'aquest concepte. Gairebé totes van acompanyades d'alguna imatge que ajudi a il·lustrar el concepte que expliquen.

Les cartes tipus repte presenten alguna mena de repte sobre algun tema als participants. Els reptes són curts, pensats per una duració d'uns 5-10 minuts, i acabant amb les reflexions que facin els mateixos participants de l'activitat que proposa la carta.

Les cartes tipus pregunta presenten alguna pregunta multiresposta (A, B o C) o de cert o fals. A la mateixa carta hi ha indicada la resposta correcta a sota. Aquesta carta requereix que, qui la llegeixi, sigui la persona que fa la pregunta a la resta de participants, ja que veu la resposta. En alguna carta tipus pregunta concreta hi ha dues respostes correctes, però no és la línia general.

A banda, hi ha les cartes d'annex, que serveixen per complementar altres cartes i només es poden utilitzar un cop la carta mare indica que s'utilitzin. Algunes cartes animen als participants a buscar més informació sobre el tema.

3.3. Instruccions

El joc, a diferència d'altres jocs del mateix format, no té unes instruccions definides ni un sistema de puntuació, ja que l'objectiu no és guanyar, sinó descobrir, al ritme de cada persona, els termes que s'hi proposen. Tampoc no hi ha una durada determinada d'una partida, és fins que els participants en tinguin prou. En qualsevol moment es pot reprendre el joc, successivament, fins que s'hagin vist totes les cartes.

Aquesta baralla doncs es pot aprofitar de diverses maneres. El primer que cal fer és buscar un espai tranquil i explicar de què va la baralla als participants. S'expliquen les 3 tipologies de cartes que hi ha i les diverses categories. Un cop fet, es barregen aleatòriament totes les cartes excepte les d'annex, que s'han de deixar en un lloc accessible per utilitzar-les quan així ho indiqui la carta i, per torns, cada jugador va agafant una carta i llegint-ne el contingut.

Un cop llegida la carta, es descarta. Per a les cartes de repte, tots els participants hi han de participar i a les cartes de pregunta és el jugador que té el torn qui la llegeix i la resta de jugadors qui l'ha d'encertar.

Si només es vol treballar un tema en concret, es poden buscar totes les cartes de la categoria que interessa i es poden separar, i jugar de la mateixa manera però amb menys cartes. Pel que fa al nombre de jugadors, es recomana ser entre 2 i 6 jugadors, però és variable, i cada grup pot adaptar-lo a les seves necessitats.

Una altra manera d'aprofitar-lo és per exemple integrar-lo dins de la rutina dels participants. Si els participants són una unitat familiar es pot buscar un moment del dia i treballar dues o tres cartes, o si és una classe es pot buscar un moment de l'horari que sigui dedicat a llegir dues o tres cartes, i així es converteix en un tema transversal.

Aquestes cartes també pretenen ser un banc de recursos i idees sobre com treballar els temes que aborda. Així que si es dona el cas que algú només necessita unes cartes en concret pels reptes que proposen, també es poden utilitzar separatament de la resta de la baralla.

3.4. Pressupost

Per elaborar el pressupost s'ha parlat amb dos proveïdors, la copisteria del campus de la UAB (Proveïdor 1) i Copisteria Mollerussa (Proveïdor 2), la meua copisteria local habitual.

El document per imprimir conté 16 cares DIN A4 a doble cara, en color i cartolina (8 fulls), 2 cares a doble cara en blanc i negre i cartolina (1 full) i 2 cares a color en paper normal. Les cares en color i en cartolina són la baralla en sí, les cares en blanc i negre són l'Annex I i el full normal a color conté les instruccions i l'Annex II, que com que ha d'anar plegat com un acordió no pot ser en un full del mateix gruix que l'altre. Els Annexos han estat dissenyats en blanc i negre específicament, però per aprofitar el màxim el paper l'Annex II s'imprimirà amb les cares de color, perquè és de la mateixa mida que les instruccions.

Cap dels dos proveïdors oferien el servei d'abastir la bosseta de roba. Per a fer-la (ja que un exemplar de la baralla s'ha produït en físic), s'ha fet a mida i s'ha cosit a màquina reaprofitant retalls de tela blanca, de 14x15 cm. La bosseta no és imprescindible pel correcte funcionament del joc, només per la conservació. La serigrafia del logotip del joc només s'ofereix en un preu perquè és d'un únic color.

Les tarifes que ofereixen són les següents:

Taula 2.4.1 PRESSUPOST DE LA IMPRESSIÓ		
Proveïdor 1 (en cartolina de 200g)		
CONCEPTE	BLANC I NEGRE	COLOR
Baralla de cartes	3.2€	5.86€
Bosseta de roba	No s'ofereix el servei	
Serigrafia	No s'ofereix el servei	
TOTAL	3.2€	5.86€

Proveïdor 2 (en cartolina de 250g)		
CONCEPTE	BLANC I NEGRE	COLOR
Baralla de cartes	9,48€	15,64€
Bosseta de roba	No s'ofereix el servei	
Serigrafia	5,80€	
TOTAL	15,28€	21,44€

Hi ha una clara diferència de preu entre les copisteries. Es pot observar que la qualitat de les cartolines es diferencia en 50g. Més enllà d'això, la copisteria del campus (el proveïdor 1) es defineix com una copisteria de preus baixos per a estudiants (tot i que cercant per internet és fàcil trobar-ne encara de més barates).

Pel que fa la diferència de preu entre la impressió en color i la impressió en blanc i negre és força evident entre els dos casos. Per tant, es pot deduir que el que és car en imprimir és la tinta i no tant el suport en sí. De tota manera, el pressupost s'ajusta a la realitat del joc, que pretén ser un recurs per a entitats de lleure de baix cost, tot i que amb diferència és més econòmic el proveïdor 1, amb gairebé 10€ de diferència respecte el segon.

3.5. Difusió del projecte

Per aquest projecte està pensada una difusió de manera presencial i física que s'està duent a terme. Per una banda, per completar el marc teòric es va contactar amb diverses entitats dedicades al suport de les persones en temes LGTBIQ+ que m'ajudaran a fer promoció del joc a través de les seves xarxes i pàgines web. Aquestes entitats són el Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS), Som Mandràgores i, de manera més discreta, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona (CSSB).

A més, també en farà difusió l'entitat per la qual es crea el projecte, Minyons Escoltes i Guies (MEG), a través de la pàgina web i, en un futur, estarà al banc de recursos de l'entitat que es preveu posar en funcionament el proper curs. Finalment, dins la demarcació Nord-Occidental (l'organització territorial dels agrupaments de MEG), a la qual pertany el meu agrupament, ha engegat aquest curs un banc de recursos propi on ja s'ha publicat aquest present treball.

Per altra banda, durant els campaments d'estiu d'aquest any 2024 es provarà, en un parell d'activitats, la baralla de cartes amb la branca de Llops i Daines de l'A.E.iG. Cal-Met de Mollerussa, 43 infants d'entre 7 i 11 anys. Estava previst de fer durant el curs, però finalment la planificació i els imprevistos no ho han permès. D'aquestes activitats se'n farà una revisió amb els infants i l'equip de caps (monitors) i es veuran possibles punts de millora del projecte.

4. Conclusions

Fer aquest projecte ha estat tot un repte. El volum de feina ha sigut considerable, i tot i que ja estava prèviament formada amb temes LGTBIQ+ no estava gens formada en disseny gràfic, és més, sempre n'havia defugit, i aquesta part és la que m'ha generat més dificultat, però també la que m'ha fet aprendre més.

Pel que fa als objectius que m'havia proposat, els he assolit correctament. He maquetat i dissenyat la baralla de cartes fent recerca sobre el col·lectiu LGTBIQ+ i contactant amb entitats que tracten el tema. A més, he posat en pràctica totes les eines que he après formant-me i exercint com a monitora i directora de lleure en diferents grups d'infants i joves de diverses edats, pensant maneres de fer-los accessibles conceptes tant densos com abstractes com ara "interseccionalitat" o "expressió de gènere".

Pel que fa als objectius de difusió de la baralla, no he arribat a temps de complir-los abans del termini d'entrega del treball, però ja estan fixats al calendari per tal d'assolir-los durant aquests mesos abans de l'estiu, en el cas de la difusió a través d'entitats, o durant l'estiu, en el cas de provar la baralla amb un grup real.

Quan aquest moment arribi, alguns indicadors que el joc és efectiu podrien ser que, els participants, després de jugar-hi, tenen més coneixements teòrics i més vocabulari sobre els blocs temàtics que proposa el joc, i que, a més, han reflexionat al voltant d'aquests i se n'han format una opinió crítica. Un altre indicador podria ser que són més conscients de les desigualtats al seu voltant i tenen més sensibilitat, empatia i comprensió cap als col·lectius discriminats.

Per tal de dur a terme aquest projecte, s'ha utilitzat la plataforma Canva per a fer els dissenys. Es va comptar amb l'ajuda d'una dissenyadora gràfica, la Mar Serra, per fer els primers esbossos de cartes. Per als dibuixos, s'ha fet ús la biblioteca de Canva i les seves pròpies eines d'edició, així com la IA generadora d'imatges. En alguns casos específics, com en el dels genitals, s'ha fet ús d'altres fonts didàctiques, ja que l'eina detectava les paraules referides a genitals com a no aptes.

La flaqueza principal d'aquest projecte, però, és la seva poca vigència temporal. La societat encara està explorant i definint la sexualitat i la diversitat de gènere, i això es reflecteix en els canvis constants que hi ha al voltant de tot això, tant mèdicament (el DSM, el manual de referència per a trastorns mentals, que fa poc temps incloïa l'homosexualitat i recentment ha descartat la transsexualitat com a trastorn, però hi ha inclòs la disfòria) com social.

Apareixen constantment noves teories, etiquetes, identitats i expressions, i cada cop les identitats no normatives són més visibles. Això fa que, en un marge de pocs anys, ja hi hagi conceptes del joc que estiguin explicats de manera errònia. Per aquest motiu, en la protecció jurídica del joc, es permet que sigui modificable.

Altres aspectes de millora són, per exemple, els dibuixos dels cossos masculins i femenins de les cartes tipus dada del bloc de gènere on s'expliquen els canvis corporals: són molt estereotípics. He fet el disseny amb l'eina Canva i així com m'ha facilitat moltes coses i m'ha donat moltes possibilitats, altres cops m'ha limitat, com en aquest cas, ja que no tinc eines per fer dibuixos digitals ni sé dibuixar mínimament.

L'estètica general del joc també es podria cohesionar més. Tot i que en general està molt bé, tenint en compte que partia de coneixements nuls de disseny gràfic i no sabia fer utilitzar gens Canva, no tots els dibuixos són del mateix estil ni hi ha una paleta de colors estàndard. Unificar-ho crearia molta més identitat al projecte.

Finalment, és cert que estic molt sensibilitzada amb el tema de les cartes, però altres temes que afecten el joc, se m'escapen. He fet servir les formes neutres tant com he pogut. Però tot i comptar amb l'ajuda de la Mar Rovira, una estudiant d'estudis de gènere per una última revisió de la baralla acabada, crec que un expert que em guiés en aquest aspecte durant tot el procés hauria millorat el procés de creació.

Tot i això, he fet un bon projecte que obre la porta a investigar i a crear nous recursos pedagògics per als infants i joves buscant continguts aterrats a la seva realitat quotidiana i fent-los atractius i motivadors tant visualment com pel que fa a l'aprenentatge d'aquests.

Un cop amb la baralla impresa físicament, vaig poder detectar algunes errades menors de text o composició en les cartes que m'havien passat per alt donat que jo ja tenia molt vist el treball, així com modificar el marge d'1 mil·límetre que es desquadrava al document preparat per imprimir. També reajustar els marges per tal imprimir 8 cartes per full (inicialment eren 6). Els marges d'impressió potser s'han d'augmentar en segons quina impressora i les cartes queden uns mil·límetres més petites, però no és problemàtic.

La meua còpia de la baralla de cartes conté aquestes errades, però evidentment s'han corregit al document preparat per fer-ne difusió. Pel que fa a la bosseta de tela hauria pogut ser un parell o 3 de cm quadrats més petita, però tampoc li queda exageradament gran.

Altrament, aquest treball, demostra que aquests formats no han de ser necessàriament digitals, cap on tiren les noves tendències, i que els suports físics fora de les pantalles ofereixen avantatges que, els digitals, no, com per exemple el mateix fet de no ser en una pantalla i tenir quelcom físic per sostenir entre les mans.

A més, es pot crear un curs per agents educatius (mestres, docents, famílies, monitors, etc.) on s'inclogui aquesta baralla de cartes i s'expliqui com fer-la servir en cada entorn. I, per què no, crear una versió digital del joc en forma d'App, videojoc o "newsgame", que el faci accessible i apte per a jugar-hi a moltes més persones sense la necessitat de tenir-lo imprès, a tot el món i a diversos idiomes, amb l'ajuda dels assistents de traducció automàtica, cada cop més potents.

Fig 3. Baralla de cartes en físic. Font: Elaboració pròpia.

5. Bibliografia

Diccionari de la Llengua catalana. Institut d'Estudis Catalans - Diec2. (n.d.).
<https://dlc.iec.cat/Results?EntradaText=g%C3%A8nere&operEntrada=0>

Regidoria de feminismes i LGTBI: Dones i feminismes: Ajuntament de barcelona.
Dones i feminismes. (2023, November 28).
<https://ajuntament.barcelona.cat/dones/ca/qui-som/regidoria-de-feminismes-i-lgtbi>

Frinco, V. L. (1970, January 1). *Sexualidad, género y educación sexual*. Dialnet.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=7862367>

Aravena, A. (2006). *Revista Observatorio de Juventud. Juventud Y Sexualidad. transformaciones en el nuevo milenio*. Revista Observatorio de Juventud. Juventud y sexualidad. Transformaciones en el nuevo milenio | Health and Education Resource Centre.
<https://healtheducationresources.unesco.org/library/documents/revista-observatorio-de-juventud-juventud-y-sexualidad-transformaciones-en-el>

Giddens, A. (2008), & Amaro, H. B. (2012). *La Transformación de la Intimidad: Sexualidad, amor y erotismo en las Sociedades Modernas*. Cátedra.

Fausto-Sterling, A. (2000). *Sexing the body: Gender politics and the construction of Sexuality*. Basic Books.

Money, J., & Ehrhardt, A. A. (1972). *Man & Woman, boy & girl*. Jason Aronson.

Arnold, A. P. (2009). The organizational–activational hypothesis as the foundation for a unified theory of sexual differentiation of all mammalian tissues. *Hormones and Behavior*, 55(5), 570–578. <https://doi.org/10.1016/j.yhbeh.2009.03.011>

Collins, H. P. (2000). *Black feminist thought: Knowledge, consciousness, and the politics of empowerment*. Routledge.

Arnold, A. P. (2009). The organizational–activational hypothesis as the foundation for a unified theory of sexual differentiation of all mammalian tissues. *Hormones and Behavior*, 55(5), 570–578. <https://doi.org/10.1016/j.yhbeh.2009.03.011>

Scott, J. W. (2018). *Gender and the politics of history*. Columbia University Press.

Piferrer, F. (1970, January 1). *La determinació del sexe*. DIGITAL.CSIC.
<https://digital.csic.es/handle/10261/165162>

Hirsch, I. H. (2023, November 15). *Endocrinología reproductiva Masculina - Trastornos urogenitales*. Manual MSD versión para profesionales.

<https://www.msmanuals.com/es/professional/trastornos-urogenitales/endocrinolog%C3%ADa-del-aparato-reproductor-masculino-y-trastornos-relacionados/endocrinolog%C3%ADa-reproductiva-masculina>

U.S. National Library of Medicine. (2024). *Estrógeno: Medlineplus medicinas*. MedlinePlus. <https://medlineplus.gov/spanish/druginfo/meds/a682922-es.html>

BIREME / OPAS / OMS - Márcio Alves. (2024). *Queremos sus Comentarios sobre el nuevo sitio web de Decs / Mesh*. DeCS. <https://decs.bvsalud.org/es/ths/resource/?id=29557>

Papalia, D. E., Feldman, R. D., & Martorell, G. (2012). *Desarrollo humano*. McGraw-Hill.

Physical development in girls: What to expect during puberty. HealthyChildren.org. (2024). <https://www.healthychildren.org/English/ages-stages/gradeschool/puberty/Pages/Physical-Development-Girls-What-to-Expect.aspx>

Larson, R. W., & Brown, J. R. (2007). Emotional development in adolescence: what can be learned from a high school theater program?. *Child development*, 78(4), 1083–1099. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2007.01054.x>

España, A. I. (2024). ¿Sabes lo que es una persona intersex? <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/intersexualidad-biologia/>

Levinbook, W. S. (2023, November 15). *Hirsutismo e hipertrichosis - trastornos dermatológicos*. Manual MSD versión para profesionales. <https://www.msmanuals.com/es-co/professional/trastornos-dermatol%C3%B3gicos/trastornos-del-cabello/hirsutismo-e-hipertrichosis>

Admin. First posted 2 December 2013. Last updated 14 October 2021, & This post is in: Anti-discrimination, E. (2021, October 14). *Malta declaration*. Intersex Human Rights Australia. <https://ihra.org.au/24241/public-statement-by-the-third-international-intersex-forum/>

What is intersex? frequently asked questions. interACT. (2023, June 29). <https://interactadvocates.org/faq/#definition>

España, A. I. (2024). ¿Sabes lo que es una persona intersex? <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/blog/historia/articulo/intersexualidad-biologia/>

Beauvoir, S. de. (1949). *El segundo sexo*. Vintage.
https://www.solidaridadobrera.org/ateneo_nacho/libros/Simone%20de%20Beauvoir%20-%20El%20segundo%20sexo.pdf COMPTE QUE LA PÀGINA DE LA CITA NO
ÉS EL LLIBRE ORIGINAL I NO EL SÉ CITAR

Goffman, E., Setaro, F., & B., T. P. H. (1981). *La presentación de la persona en la Vida Cotidiana*. Amorrortu.

Butler, J. (2011). *El género en disputa: El feminismo y la subversión de la identidad*.
(A. Muñoz Trad.) Grupo Planeta Spain. (Obra original publicada el 1990)

Halberstam, J. (2005). *In a queer time and place: Transgender Bodies, subcultural lives*. New York University Press.

Sedgwick, E. K. (1990). *Epistemología del armario*. (T. Bladé Trad.) University of California Press.

González, Á. S. (1970, January 1). *Una aproximación a la teoría queer: El debate sobre la libertad y la ciudadanía*. Dialnet.
<https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=3106547>

Contreras Ruvalcaba, G. (2018). *Representaciones, Espacio Y Temporalidad del Cuerpo Transgénero*. La ventana. Revista de estudios de género.
https://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1405-94362018000100348

Diversitat sexual. Centre Jove d'Atenció a les Sexualitats (CJAS). (2024).
<https://centrejove.org/diversitat-sexual/#1553082223062-5a8f5c10-d48c>

Què Vol dir que una persona és no-binària o que té una identitat no-binària?. TERMCAT. (2019, June 27). <https://www.termcat.cat/ca/actualitat/apunts/que-vol-dir-que-una-persona-no-binaria-o-que-te-una-identitat-no-binaria>

Swaab, D. F., & Garcia-Falgueras, A. (2009). *Sexual differentiation of the human brain in relation to gender identity and sexual orientation*. *Functional neurology*, 24(1), 17–28.

Expressió de gènere - Diccionari LGBT (lèsbic, Gai, bisexual, trans). TERMCAT. (2024). <https://www.termcat.cat/es/diccionaris-en-linia/256/fitxa/Mzk4OTI5OQ%3D%3D>

Hines, M. (2004). *Brain gender*. Oxford University Press.

Hill, D. B., & Menvielle, E. (2009). "you have to give them a place where they feel protected and safe and loved": The views of parents who have gender-variant children and adolescents. *Journal of LGBT Youth*, 6(2–3), 243–271. <https://doi.org/10.1080/19361650903013527>

CHERNEY, I. D., KELLY-VANCE, L., GILL GLOVER, K., RUANE, A., & OLIVER RYALLS, B. (2003). The effects of stereotyped toys and gender on play assessment in children aged 18-47 months. *Educational Psychology*, 23(1), 95–106. <https://doi.org/10.1080/01443410303222>

Coeducació Cooperativa. (2019, 5 febrer). *La mente en Pañales* [Vídeo]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=gGhwwp-mA4s>

Levitt, H. M., & Hiestand, K. R. (2004). A quest for authenticity: Contemporary butch gender. *Sex Roles*, 50(9/10), 605–621. <https://doi.org/10.1023/b:sers.0000027565.59109.80>

Steele, V. (2019). *The berg companion to fashion*. Bloomsbury Visual Arts.

Domínguez, Á. (2023, September 15). *Mejores sitios para ver drag queens en Barcelona*. Barcelona Noche | Despedidas de soltero y despedidas de soltera. <https://www.barcelonanoche.com/drag-queens-en-barcelona-mejores-sitios-a-los-que-ir/>

Drag race: Web Oficial Atresplayer. Atresplayer Premium. (2024). <https://premium.atresplayer.com/drag-race/>

Joel, D., Berman, Z., Tavor, I., Wexler, N., Gaber, O., Stein, Y., Shefi, N., Pool, J., Urchs, S., Margulies, D. S., Liem, F., Hänggi, J., Jäncke, L., & Assaf, Y. (2015). Sex beyond the genitalia: The human brain mosaic. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 112(50), 15468–15473. <https://doi.org/10.1073/pnas.1509654112>

BBC. (2010, November 27). *El Niño que fue criado como niña*. BBC News Mundo. https://www.bbc.com/mundo/noticias/2010/11/101125_cambio_genero_sexualidad_ad_men

Diamond, L. M. (2008). Female bisexuality from adolescence to adulthood: Results from a 10-year longitudinal study. *Developmental Psychology*, 44(1), 5–14. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.44.1.5>

Maldita.es. (2021, July 2). *41 años de preguntas sobre homosexualidad en el cis: Así Ha cambiado la Actitud de los españoles hacia las personas LGTBI+ · maldita.es - periodismo para que no te la cuelen*. Maldita.es - Periodismo para que no te la

cuelen. <https://maldita.es/malditateexplica/20200703/preguntas-homosexualidad-cis-espanoles-lgtbi/>

Cass, V. C. (1979). Homosexual identity formation: *Journal of Homosexuality*, 4(3), 219–235. https://doi.org/10.1300/j082v04n03_01

Poliamor - Diccionari LGBT (lèsbic, Gai, bisexual, trans). TERMCAT. (2024). <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/256/fitxa/Mzk4OTMxNg%3D%3D>

Demisexualitat - Diccionari de Sociologia i ciències socials. TERMCAT. (2024). <https://www.termcat.cat/ca/diccionaris-en-linia/269/fitxa/NDQ5OTM5Ng%3D%3D>

"Money, John and Anke Ehrhardt." Encyclopedia of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender History in America, 1st Edition. . Retrieved January 08, 2024 from Encyclopedia.com: <https://www.encyclopedia.com/social-sciences/encyclopedias-almanacs-transcripts-and-maps/money-john-and-anke-ehrhhardt>

Katz, J. N. (1992). *Gay american history: Lesbians and gay men in the U.S.A.* Meridan Books.

AD, R. (2023, June 28). *Así es la Nueva Bandera LGTBIQ+ (y qué significa cada color)*. Architectural Digest España. <https://www.revistaad.es/decoracion/articulos/bandera-gay-lgbt-arco-iris-redisenio-inclusiva/20731>

Deterding, S., Dixon, D., Khaled, R., & Nacke, L. (2011). From game design elements to gamefulness. *Proceedings of the 15th International Academic MindTrek Conference: Envisioning Future Media Environments*. <https://doi.org/10.1145/2181037.2181040>

324cat. (2024, January 10). *Yanira, Victima d'una agressió transfoba: "Aquest cop els vaig respondre I no Els Va Agradar."* CCMA. <https://www.ccma.cat/324/yanira-victima-duna-agressio-transfoba-aquest-cop-els-vaig-respondre-i-no-els-va-agradar/noticia/3269920/>

324cat. (2023, December 29). *Presó per a l'home que va atribuir l'origen de la Verola del Mico Al Col·lectiu LGTBI*. CCMA. <https://www.ccma.cat/324/preso-per-a-lhome-que-va-atribuir-lorigen-de-la-verola-del-mico-al-collectiu-lgtbi/noticia/3268618/>

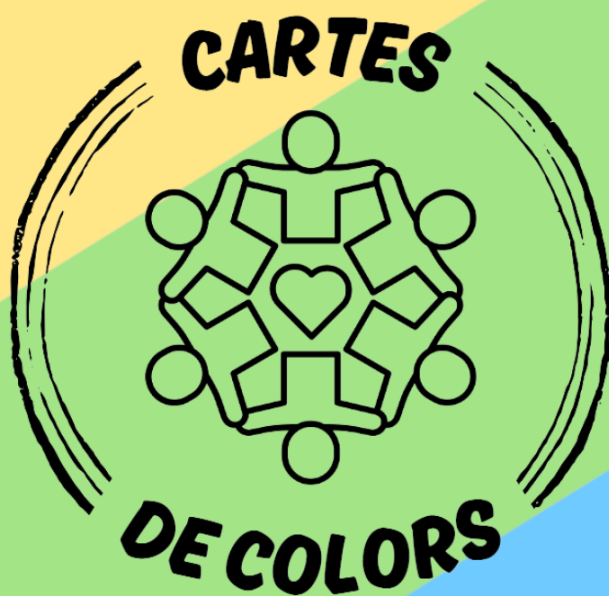
Hamari, J., Koivisto, J., & Sarsa, H. (2014). Does gamification work? -- A literature review of empirical studies on Gamification. *2014 47th Hawaii International Conference on System Sciences*. <https://doi.org/10.1109/hicss.2014.377>

- Mateos, C. N., López, I. J. P., & Femia, P. (2021). La gamificación en el ámbito educativo español: revisión sistemática (Gamification in the Spanish Educational field: A Systematic Review). *Retos: Nuevas Tendencias en Educación Física, Deportes y Recreación*, 42, 507-516. <https://doi.org/10.47197/retos.v42i0.87384>
- Deci, E. L., & Ryan, R. M. (1985). *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. Plenum Press.
- Piaget, J., Gattegno, D., & M., H. M. F. (1951). *Play, dreams and imitation in childhood*. Heinemann.
- Montessori, M. (2000). *The Montessori method: Scientific pedagogy as applied to child education in «the Children's Houses»*. <http://ci.nii.ac.jp/ncid/BA24886656> (Obra original publicada el 1912)
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. <http://ci.nii.ac.jp/ncid/BB1767575X>
- Who we are. Outward Bound. (2023, April 24). <https://www.outwardbound.net/who-we-are/>
- Pascual-Leone, Á., Amedi, A., Fregni, F., & Merabet, L. B. (2005). THE PLASTIC HUMAN BRAIN CORTEX. *Annual Review of Neuroscience*, 28(1), 377-401. <https://doi.org/10.1146/annurev.neuro.27.070203.144216>
- Essomba, M. A. (2008). *Codi Obert: Programari Lliure per a caps*. Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya.
- Produccions, T. (n.d.). *Benvinguda*. Minyons Escoltes i Guies de Catalunya. <https://www.escoltesiguies.cat/escola-de-formacio>
- YouTube. (2017). *YouTube*. Retrieved January 22, 2024, from <https://www.youtube.com/watch?v=1QbTZYiQ6BA&t=1s>.

Annex: Baralla de cartes

Preparada per imprimir

Autoria: **Meri Mir Martorell**

Tutoria: Santiago Tejedor

Grau en Comunicació Audiovisual

Curs 2023-2024

Universitat Autònoma de Barcelona

El binarisme de gènere

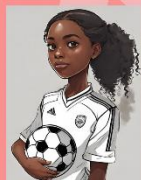
És la idea que només hi ha dues identitats de gènere fixes i exclusives: masculí i femení. No reconeix altres identitats de gènere i restringeix la diversitat.

La interseccionalitat

Explica que les diverses parts de la nostra identitat (com el gènere, l'ètnia o la classe social) interactuen i influeixen en com vivim les nostres experiències.

Creus que pels dos és igual de fàcil jugar a futbol? Per què?

La sexualitat

És la manera com les persones experimentem i expressem els nostres sentiments i desitjos relacionats amb el sexe i les relacions. Inclou aspectes com la identitat i expressió de gènere, la intimitat i les relacions sexoafectives. És diferent per a cadascú i canvia amb el temps.

La misogínia

És l'aversiò, menyspreu o odi cap a les dones.

És molt present a la nostra societat i es manifesta en la gran quantitat d'agressions masclistes que hi ha cada dia. Si busqueu notícies, segur que en trobeu alguna de l'últim mes.

Debat sobre les etiquetes

Reflexiona sobre les etiquetes:

- Per a què serveixen?
- Quan van bé?
- Quan molesten?

FORÇUDA

DELICAT

REBEL

PLORANER

GUAPA

LLEIG

COIX

INTEL·LIGENT

Dibuixa un home i una dona

Imagina't com van vestits, els seus gustos, com són les seves amistats, etc.

Per què els has dibuixat així? Tu, de gran, et veus sent aquest home o aquesta dona?

Teatre de l'oprimit i la interseccionalitat

Busqueu les cartes marcades al dors com a Annex I i representeu, en petits grups, les situacions que s'hi proposen.

Després, torneu-les a representar canviant les actituds que millorarien la situació.

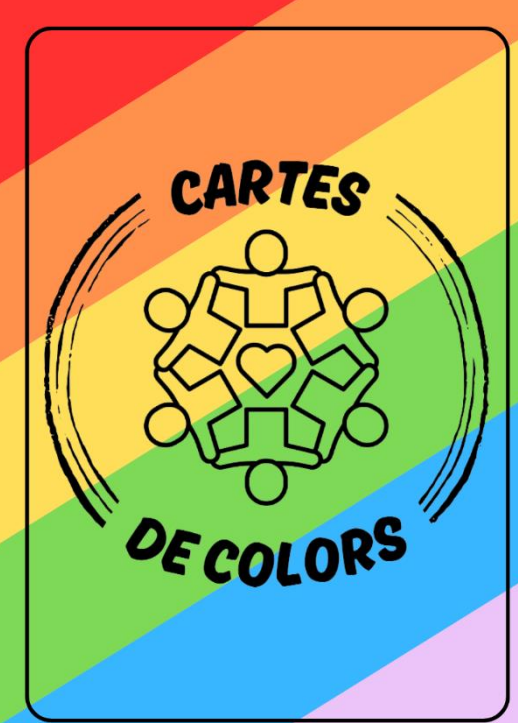
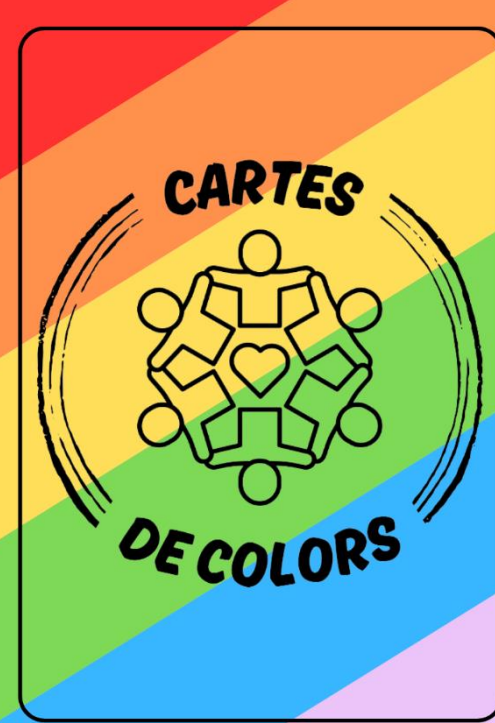
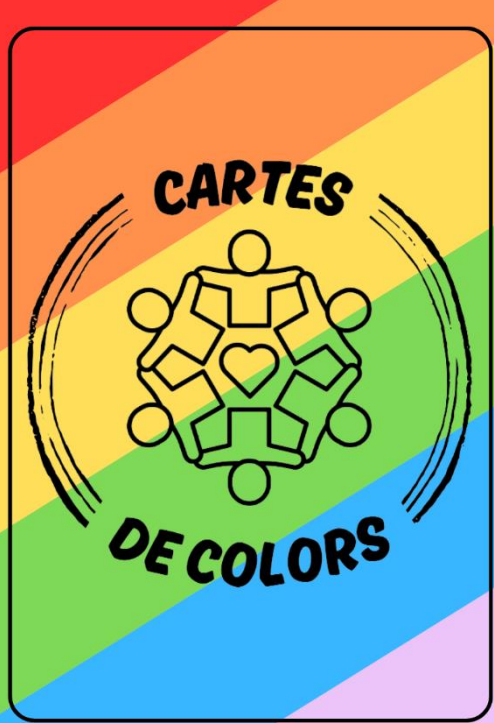
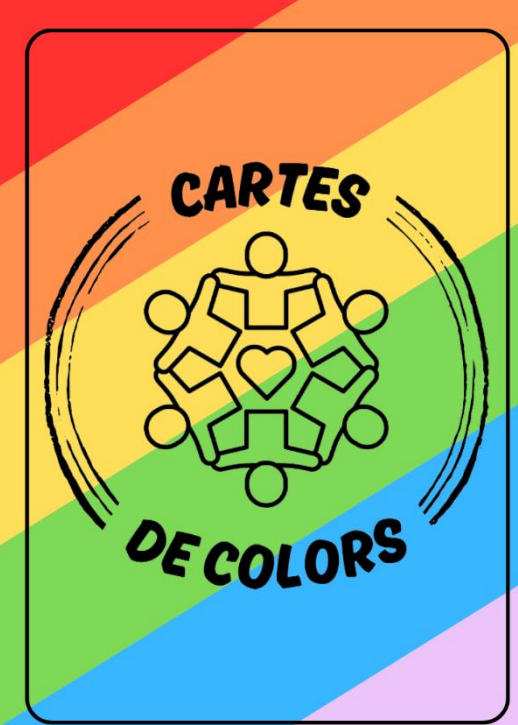
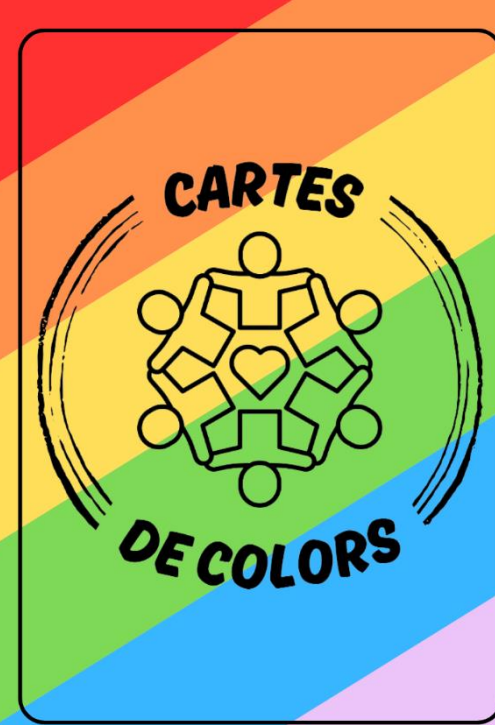

Qui fa què?

Pensa qui fa aquestes tasques domèstiques a casa teva:

- Fer la llista de la compra.
- Decidir el menú.
- Rentar la roba.
- Cuidar-te quan estàs malalt.

Creus que, més o menys, a totes les cases passa com a la teva? Penses que, en general, les feines domèstiques queden ben repartides entre els adults responsables?

La llicència marital...

A

Era una autorització legal del marit que necessitaven les dones per fer gestions al banc, entre altres.

B

Era una autorització legal del marit que necessitaven les dones per poder votar, entre altres.

C

Era una autorització legal del marit que necessitaven les dones per anar al metge, entre altres.

La A. Va estar instaurada fins al 1975. Les nostres padrines i àvies ho van viure.

"El consultorio de Elena Francis"

era un programa de ràdio que donava consells a les dones, com per exemple...

A

Recomanava el divorci davant de situacions violents.

B

Que una bona esposa havia de suportar maltractes, infidelitats i addiccions pel bé de la seva família.

C

Recomanava visitar un psicòleg.

La B. Va emetre durant el franquisme fins al 1894 (no fa pas tant) i ens dona una idea de com era la societat d'on venim.

La "normalitat" és...

A

Un criteri estàndard acceptat com a correcte socialment.

B

Quan una persona o cosa és exactament com s'espera que sigui.

C

Ser cissexual (haver nascut amb els genitals amb els quals t'identifiques) i heterosexual.

La A. La normalitat depèn del context que envolti la persona. No per a tothom és normal el mateix.

"Les orientacions sexuals i identitats de gènere diverses són malalties que es poden curar"

A

Cert o fals?

B

Fals. L'any 2018 la OMS va deixar de considerar la transsexualitat com una malaltia. De tota manera, encara hi ha grups que insisteixen en "curar" l'homosexualitat o la transsexualitat. Aquestes "teràpies" tenen efectes molt nocius cap a la persona que els rep.

Què significa tenir privilegis de gènere?

A

Que totes les persones reben els mateixos tractaments i oportunitats.

B

Que només les dones gaudeixen de certs privilegis.

C

Algunes persones poden rebre beneficis basats en el gènere amb què et llegeix la societat.

La C. Segons si ets home o dona ho tens més fàcil per fer algunes coses. El problema ve quan això es converteix en una desigualtat.

El sexe biològic

Són les característiques biològiques que ens defineixen com a "home" o "dona" generalment. Inclouen aspectes com els genitals, els òrgans reproductors o els cromosomes. A banda de mascle i femella, hi ha més categories: les persones intersexuals.

La intersexualitat

Són totes aquelles persones que neixen amb hormones, cromosomes o genitals que no es poden classificar clarament com a "home" o "dona". Sovint les operen quan són nadons per poder-les incloure dins "home" o "dona" sense tenir en compte la seva opinió, i es lluita perquè es deixi de fer.

Canvis en els cossos masculins

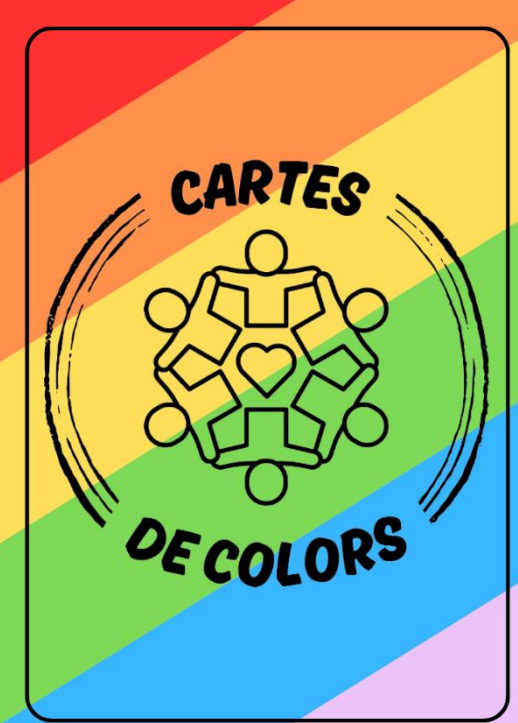
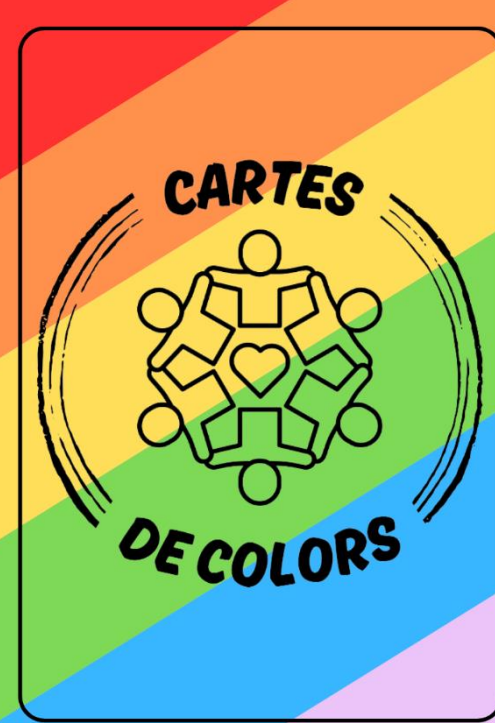
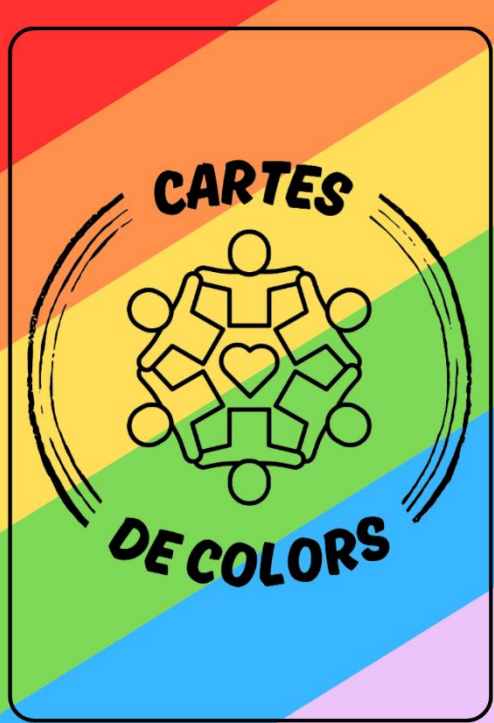
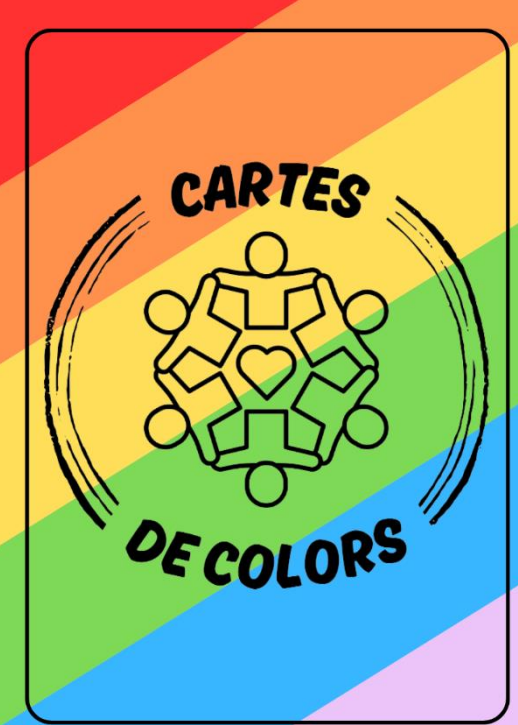
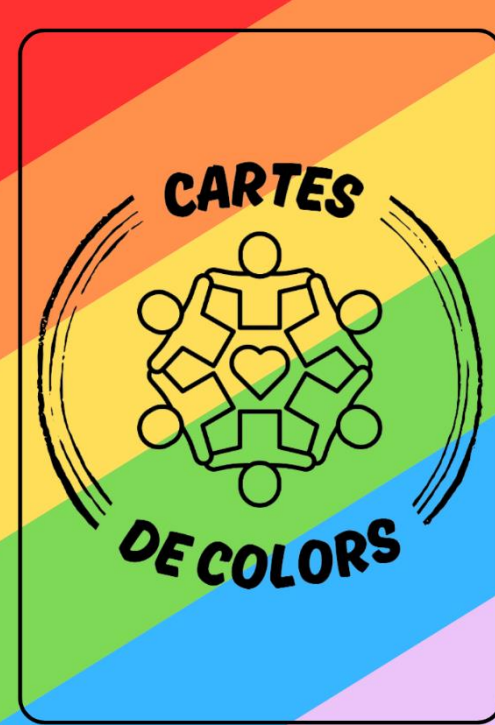
Pèl corporal i facial

Canvi de la veu

Augment de la massa muscular

Creixement del penis i testicles

Més o menys entre els 14 i 16 anys

Canvis en els cossos femenins

Més o menys entre els 11 i 13 anys

Com són les nostres joguines?

Pensa:

- Amb quines t'agrada jugar?
- Juguen amb les mateixes joguines, els nens i les nenes?
- Si algú que no et coneix gaire t'ha de fer un regal, et regalarà abans una nina o un cotxe de joguina? Per què?

Com es diuen les nostres parts íntimes?

Escriuiu en un full de quantes maneres diferents anomenem a les parts íntimes: la vulva, el penis, els pits i el cul.

- Per què en diem de mil maneres diferents excepte la que es diu realment?
- Ens agrada utilitzar les paraules vulva, penis, pits i cul?

El meu cos és només meu

Escolta la cançó del QR:
(El meu cos és només meu, Xiula)

- De què parla?
- Què són les parts íntimes? Per què se'ls diu així?
- T'agrada que te les toquin?
- Qui te les pot tocar? En quines situacions?

L'hirsutisme és...

- A** Una paraula màgica que es diu quan vols que algú es converteixi en un home llop.
- B** Es quan, algunes persones, sobre tot dones, tenen més pèl a llocs on no és habitual, com la cara o les cames.
- C** Es quan, algunes persones, sobretot els homes, no tenen pèl on seria habitual, com la cara o les cames.

La B. Podeu buscar més informació sobre les dones barbudes. A algunes persones els fa vergonya però altres se n'enorgulleixen. No és cap malaltia.

La ginecomàstia és...

- A** Es quan, a alguns nens o nois els creixen els pits, com a les noies i dones.
- B** És quan, a les nenes i noies els creixen els pits prematurament, abans del què és habitual.
- C** És el nom que rep l'operació que es fan algunes persones per fer-se els pits més grans.

La A. És un fenomen temporal i que, en la majoria de casos, desapareix amb els anys de manera natural.

"El cervell dels homes i les dones

és diferent. A més dels genitals, hi ha evidències científiques que els homes i les dones tenim estructures diferents al cervell."

A Cert o fals? **B**

Fals. De fet, s'han fet diversos estudis científics que ho han volgut demostrar, però els resultats han demostrat que no hi ha cap diferència cerebral associada amb el sexe biològic.

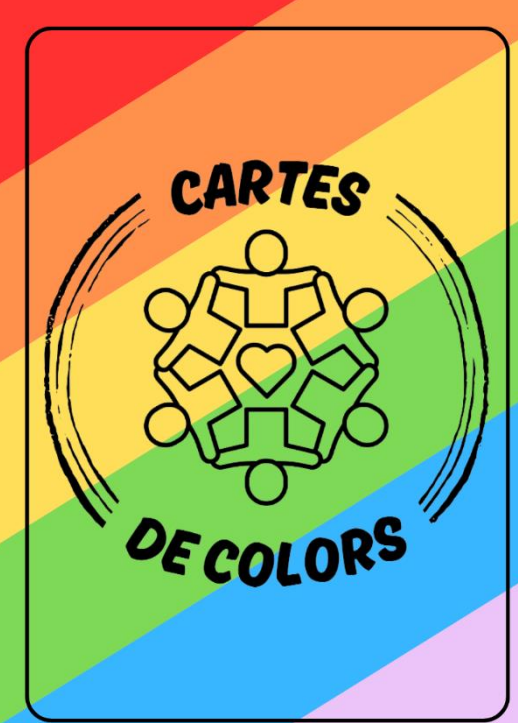
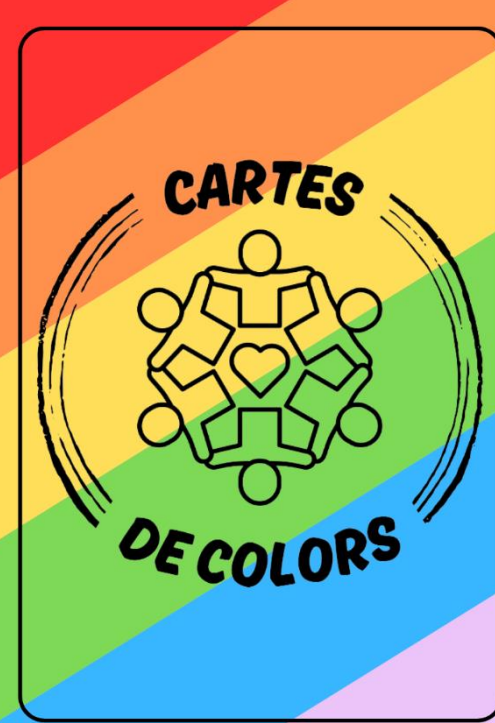
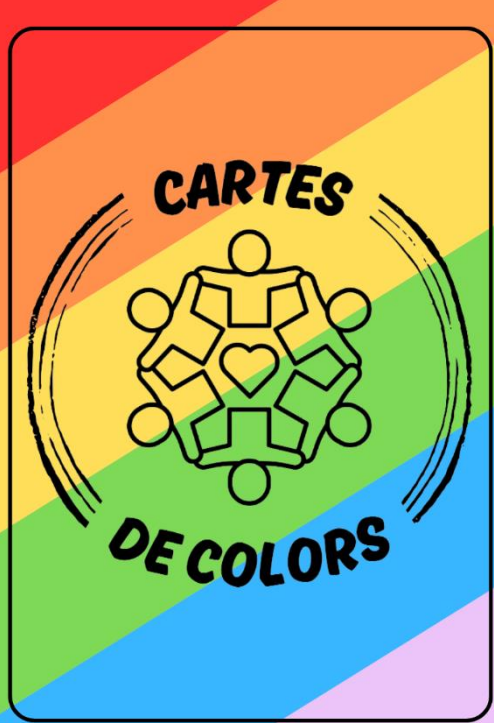
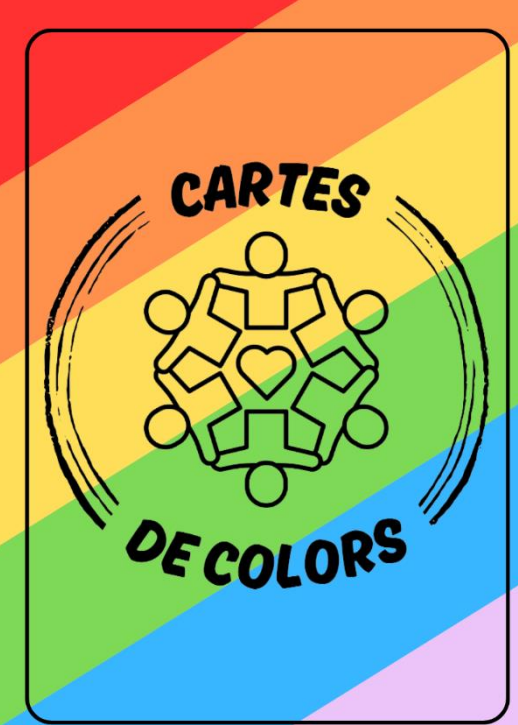
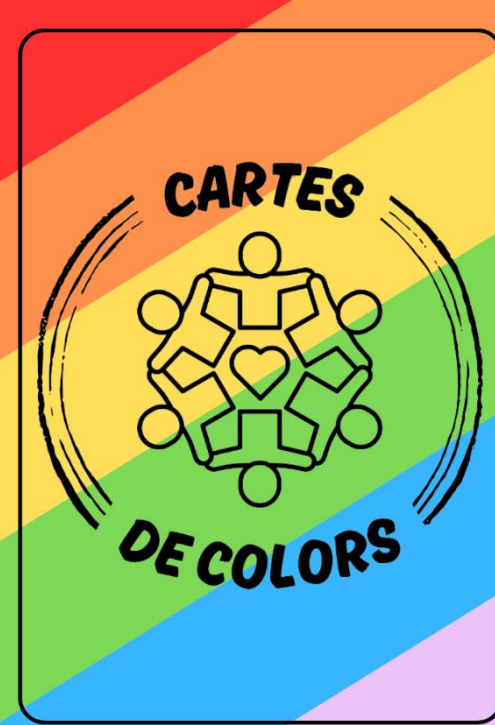

Un mite sobre la regla és...

- A** Que la menstruació és un procés natural que indica que un cos està sa.
- B** Que és bo fer exercici quan tens la regla.
- C** Que si una persona que menstrua toca un cogombre, aquest es podreix.

La C. A diversos països es creu que les dones que menstruen poden fer malbé els aliments. Evidentment, és totalment fals. Les opcions A i B són certes.

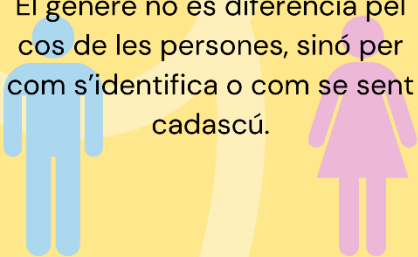

El gènere

És la idea que hem construït com a societat de ser home, dona o d'altres gèneres. Les persones ens podem sentir i som del gènere masculí, femení o d'altres gèneres com, per exemple, de gènere no-binari.

El gènere no es diferencia pel cos de les persones, sinó per com s'identifica o com se sent cadascú.

Les persones transgènere

Són persones que no se senten identificades amb el gènere assignat al néixer. Podem distingir:

- Trans*: Persones que se senten identificades, normalment, amb el gènere oposat a l'assignat. Sovint es modifiquen el cos per ajustar-se al gènere que es senten.
- Gènere no binari: No se senten identificats amb cap gènere.

La disfòria

És un sentiment de rebuig cap al propi cos perquè físicament no es correspon amb el gènere amb el qual et sents identificat. També s'anomena incongruència de gènere.

Habitualment el poden tenir les persones transgènere.

El servei Trànsit

És un servei d'acompanyament i atenció mèdica, psicològica i social per a persones trans*.

Pertany al Servei Català de la Salut i hi atenen tant infants com adults. Hi pots anar pel teu compte, acompanyat del teu tutor legal si ets menor.

El feminisme

És un moviment que busca aconseguir la igualtat política, econòmica i jurídica de la dona i altres identitats de gènere respecte l'home, com per exemple les mateixes oportunitats d'estudiar i treballar o la igualtat a l'àmbit domèstic.

Quants tipus d'identitat de gènere hi ha?

La identitat de gènere és com ens identifiquem a nosaltres mateixos pel que fa el gènere. Podem ser nois, noies o altres identitats de gènere possibles.

Reflexiona:

- Quantes identitats de gènere creus que hi ha?
- Quines coneixes?

Repensem els contes tradicionals

Tria un d'aquests contes:

La Caputxeta Vermella

Els 3 porquets

La Blancaneus

- Hi ha personatge femení? És l'heroïna o ha de ser rescatada per l'home?
- Com modificaries el conte per fer-lo millor?

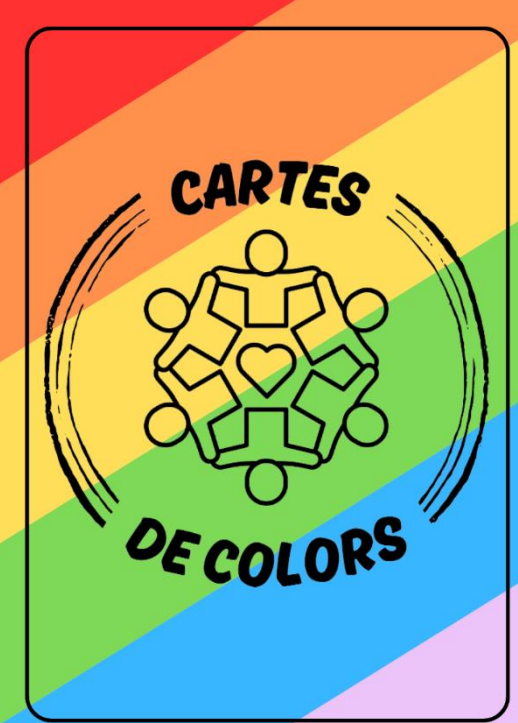
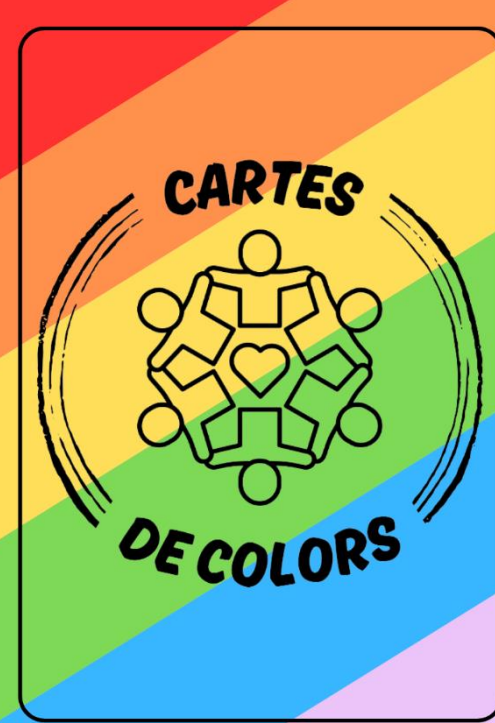
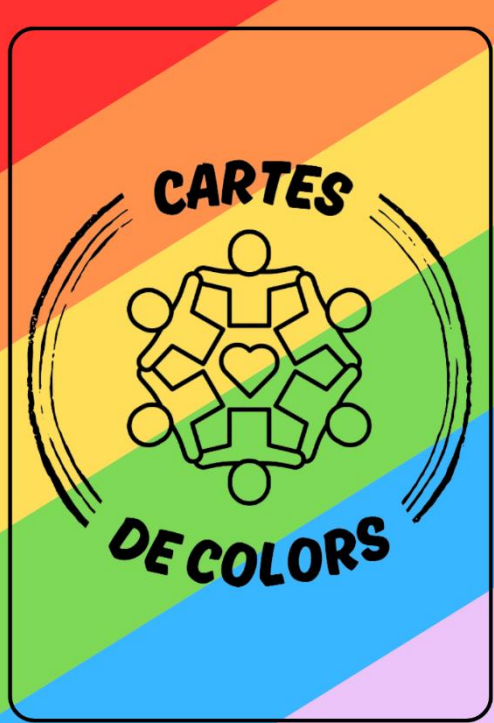
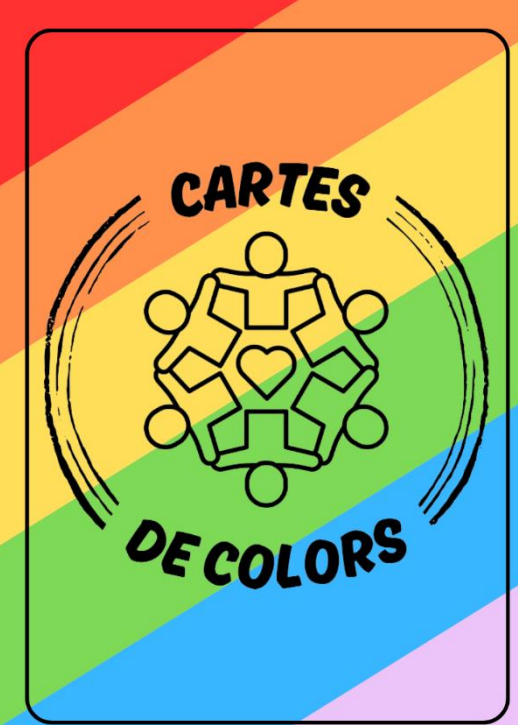
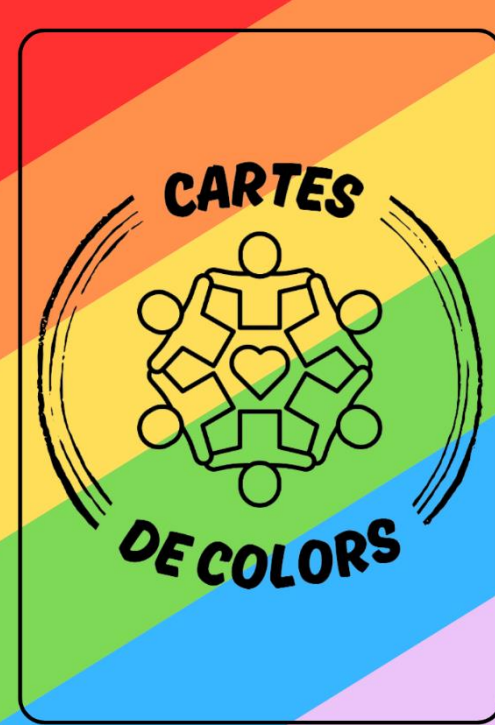

Lectura d'un conte amb llenguatge neutre

Busca l'Annex II (plegat com un acordió) i llegeix el conte.

- T'ha agradat?
- Has notat res diferent dels altres contes?
- Per què creus que no es fa referència al gènere dels personatges?
- Creus que és important associar les persones a un gènere?

Quina música escoltem?

Busca la llista de cançons més escoltades actualment.

- T'agraden?
- Què diu la lletra? Parla de la mateixa manera sobre els homes i les dones?
- Què faries per millorar-les?

Quins d'aquests personatges coneguts són trans*?

- A** Carla Antonelli i Samantha Hudson.
- B** Hugo Marlo i Ander Puig.
- C** Judith Butler i Eduard Punset.

La A i la B. Les dues primeres són dones importants, i els dos segons són ídols més locals. Podeu investigar els seus perfils de xarxes socials.

Què representa el símbol de dalt a l'esquerra de la carta?

- A** Les persones de gènere no binari.
- B** Les dones.
- C** Les persones transgènere.

La C. El que representa a les dones i al gènere no binari són:

Qui va ser una pionera en la lluita pels drets dels afroamericans a EEUU?

- A** Rosa Parks.
- B** Clara Campoamor.
- C** Ruth Bader Ginsburg.

La A, però tant Campoamor com Bader Ginsburg van ser figures importants en la lluita pels drets humans i la igualtat.

De quin grup és la cançó que diu "No cosirem mai més els vostres botons"?

- A** Pupi!les.
- B** Roba estesa.
- C** Lesquefaltaband.

La B, encara que tant Pupi!les com Lesquefaltaband són grups formats per dones i joves molt empoderades.

L'expressió de gènere

És la manera com les persones expressem i comuniquem allò que té a veure amb el nostre gènere a través de la roba, comportaments, aficions, etc. No té per què concordar amb el gènere ni molt menys amb el sexe biològic.

Encara que es pot definir com a masculina o femenina, en la majoria de persones és mixta.

El drag

És un tipus de teatre on les persones es vesteixen exagerant molt els estereotips d'un gènere.

Normalment, els homes es disfressen de dona, les "Drag Queens", i les dones es disfressen d'home, els "Drag Kings".

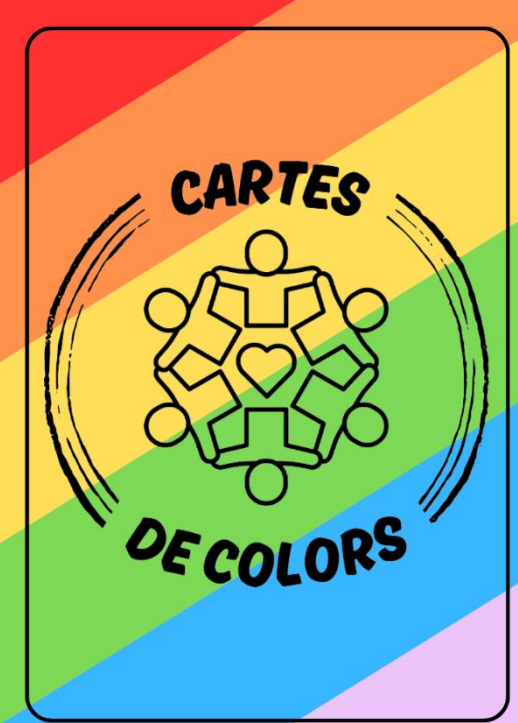
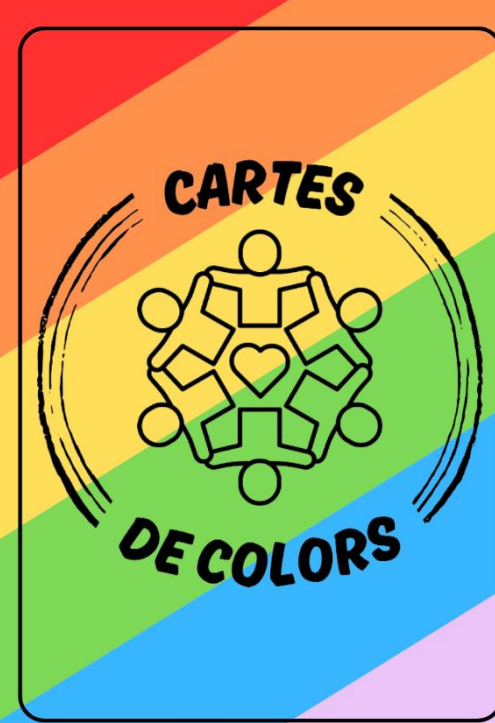
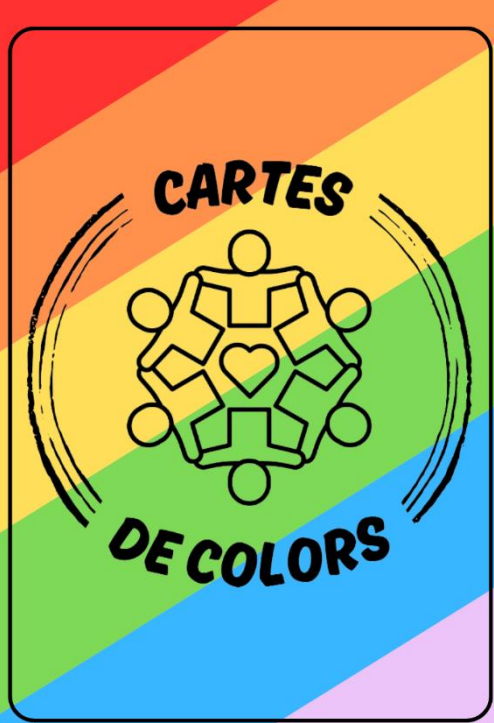
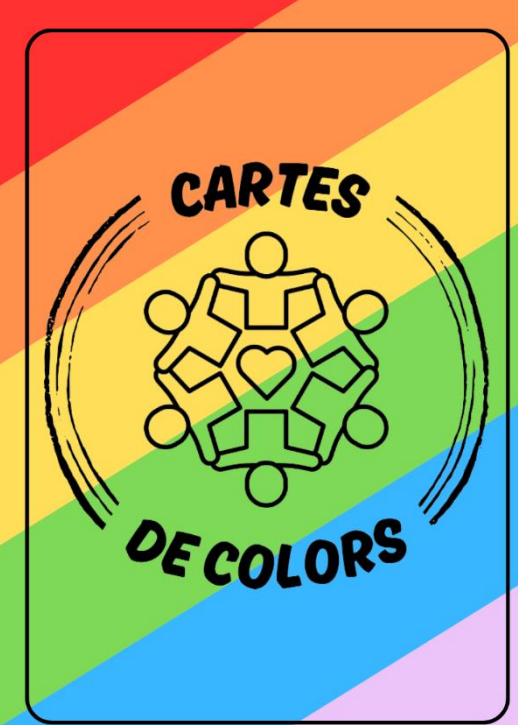
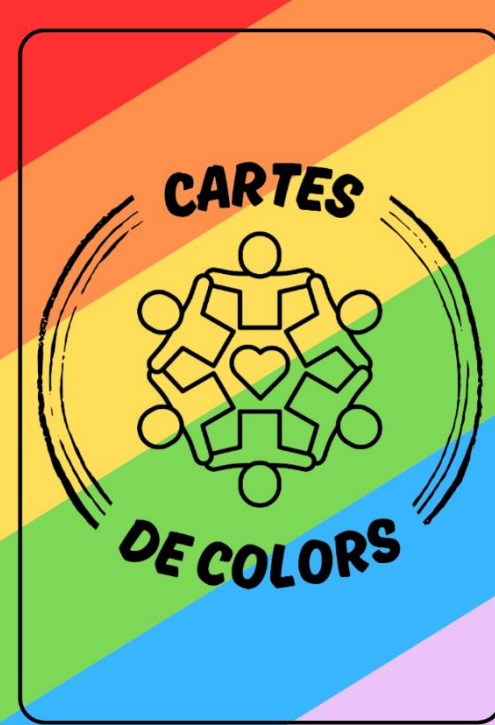
La publicitat

Mireu aquestes dues imatges:

- Com s'hi representen, l'home i la dona?
- Us agrada? Si no us agrada, com ho milloraríeu?

La coreografia

Busqueu un vídeo on algú balli una coreografia i practiqueu-la.

- Us agrada ballar?
- Hi voleu participar tots? Per què?
- Qui balla la coreo millor? Per què?

Taller de bellesa

Dibuixeu-vos a vosaltres mateixes maquillades.

- Us agrada maquillar-vos?
- Com és el teu dibuix? Per què t'has dibuixat així?
- Creus que la manera de maquillar-se dels nens i les nenes és diferent?

Una drag queen...

A És una persona que a l'edat mitjana feia malabars a les festes dels nobles.

B És una persona transsexual que li agrada vestir-se pomposament.

C És una manera d'expressar-se a través del teatre, la roba i el maquillatge.

La C. Podeu buscar la carta de definició de drag de la baralla. Les persones trans* mai han de ser necessàriament trans. De fet, la majoria no ho són.

La roba d'un armari...

A Ha de ser de tons foscos i blavosos si és d'un nen i de tons clars i rosats si és d'una nena.

B Hi ha d'haver la roba que una persona se senti còmoda portant, independentment del que es digui.

C Ha de ser de tot tipus, hi ha d'haver vestits, pantalons de xandall i americanes.

La B. Aquesta seria la situació ideal. Però es compleix això, al teu armari? Creus que els armaris dels nens i les nenes són iguals? Per què?

L'androgínia és...

A Una persona que no encaixa clarament amb els rols típics de masculinitat i feminitat.

B Una malaltia que fa que la persona perdi els òrgans sexuals.

C Una persona que li agrada vestir-se i actuar com una persona del seu gènere oposat.

La A. A les persones andrògines no les pots etiquetar dins cap gènere per l'aspecte físic, per exemple.

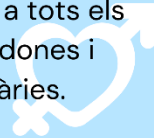

Orientació sexual

És l'atracció afectiva i/o sexual que podem sentir cap a altres persones.

Les més habituals són:

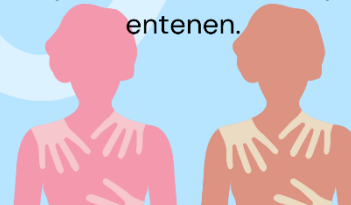
- Heterosexualitat: Cap al gènere oposat.
- Homosexualitat: Cap al mateix gènere.
- Bisexualitat: Cap a tots els gèneres: homes, dones i persones no-binàries.

L'homofòbia i la bifòbia

Són l'avversió, menyspreu o odi cap a les persones homosexuals i bisexuals. En el cas de les persones lesbianes, també es diu lesbofòbia.

Encara són molt presents a nostra societat, ja que algunes persones tenen por d'allò diferent i que no entenen.

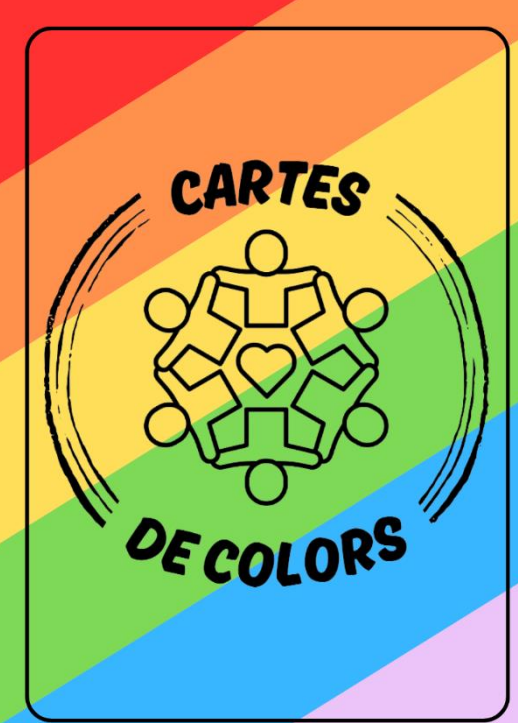
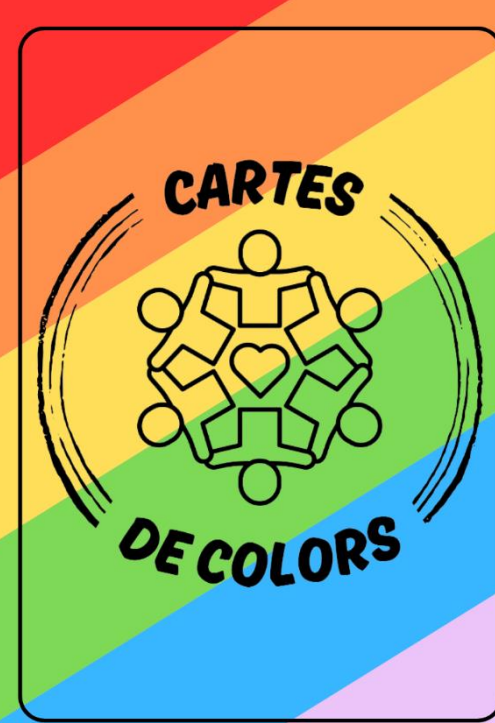
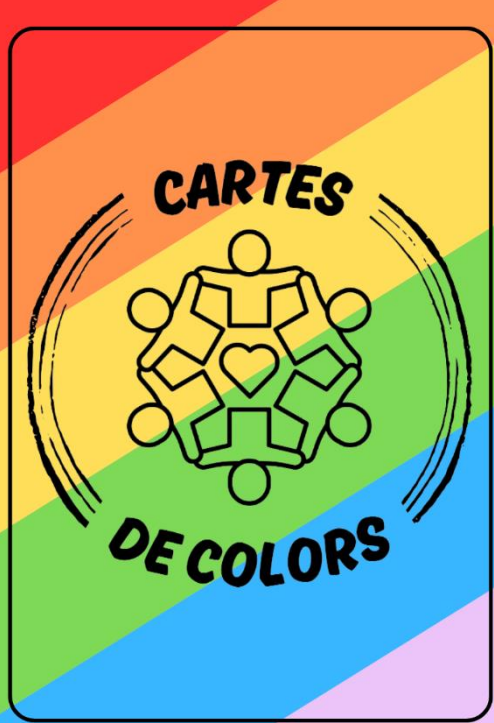
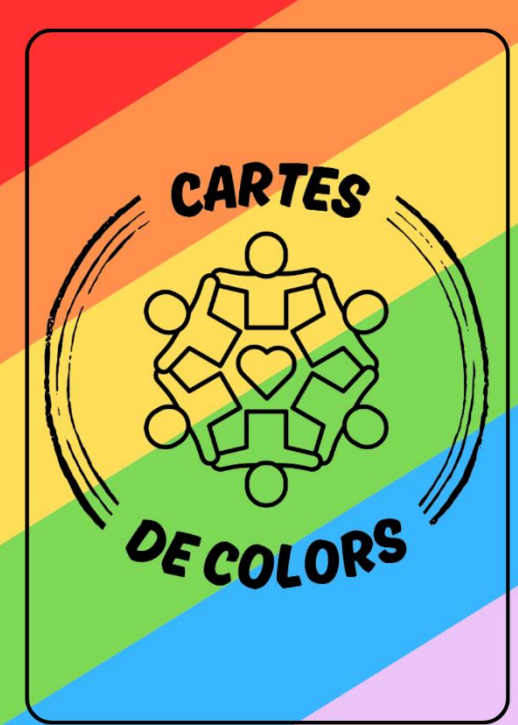
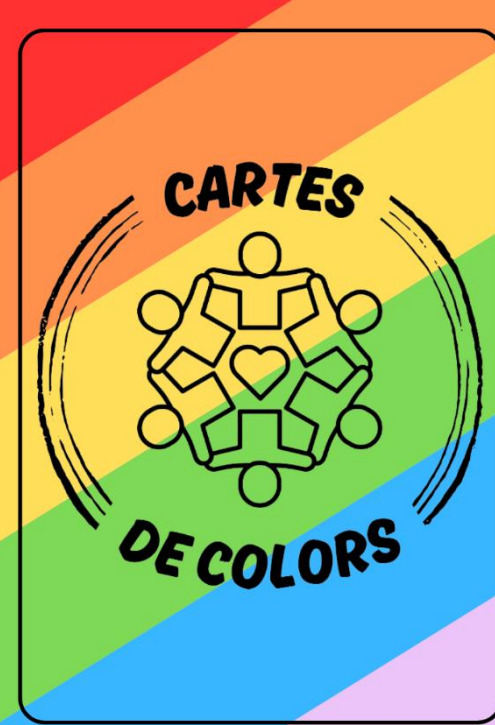
Infeccions de Transmissió Sexual (ITS)

Són infeccions que es poden transmetre entre persones durant el contacte físic en les relacions sexuals.

La gran majoria són fàcilment detectables amb una prova i tenen un tractament senzill.

Es poden prevenir amb l'ús de preservatiu.

Quants tipus d'orientacions sexuals hi ha?

- Quants tipus d'orientacions sexuals creus que hi ha?
- Quins coneixes?

ASEXUAL

BISEXUAL

HOMOSEXUAL

ARROMÀNTIC

HETEROSEXUAL

DEMISEXUAL

POLISEXUAL

PANSEXUAL

El consentiment

És quan dues persones o més estan d'acord en fer una cosa. Parlant de relacions afectives, es refereix a que les persones involucrades han d'estar d'acord en fer-se petons, abraçades i a tenir relacions sexuals.

Reflexiona:

- Els familiars, et demanen permís per fer-te petons?
- Sents que es respecta el teu espai personal?

Què en diu, la música?

- Quin tipus de música t'agrada escoltar?
- Quins creus que són els gèneres més escoltats actualment?
- Dones importància a la lletra per decidir si t'agrada una cançó o no?
- Què en penses de frases com "sense tu, jo no puc" o "quiero desnudarte a besos despacito"?

Sortir de l'armari és...

- A** Quan algú decideix compartir la seva orientació sexual o identitat de gènere.
  - B** Sortir d'un moble de fusta, normalment alt i gran, on s'hi sol guardar roba.
  - C** Quan algú és enxampat per algú altre fent-se un petó amb una persona del seu mateix sexe.
- La A. L'expressió se sol fer servir quan aquestes estan fora de les categories socialment acceptades, del que es considera "normal".

"Un infant, per créixer i aprendre, necessita un pare i una mare"

- A** Cert o fals?
- B**

Fals. Hi ha moltes estructures familiars diferents i, mentre els progenitors estimin i cuidin als fills, són igual de vàlides. Hi ha famílies amb dos mares o dos pares, o amb un sol pare o una sola mare. A altres famílies no hi ha pares, sino avis i àvies, tiets o tietes o tutors que estimen i cuiden l'infant.

Què significa aquest dibuix?

- A** Simbolitza que les persones ens hem d'estimar entre nosaltres.
- B** Simbolitza les unions homosexuals.
- C** Simbolitza les unions bisexuals.

La C. No hi ha un símbol únic per a les relacions homosexuals, hi ha els de gai i lesbiana però no un d'unificat.

El col·lectiu LGTBQ+

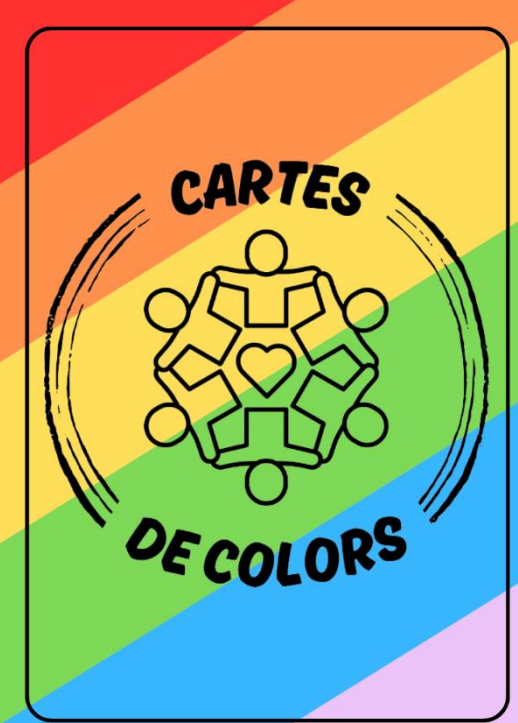
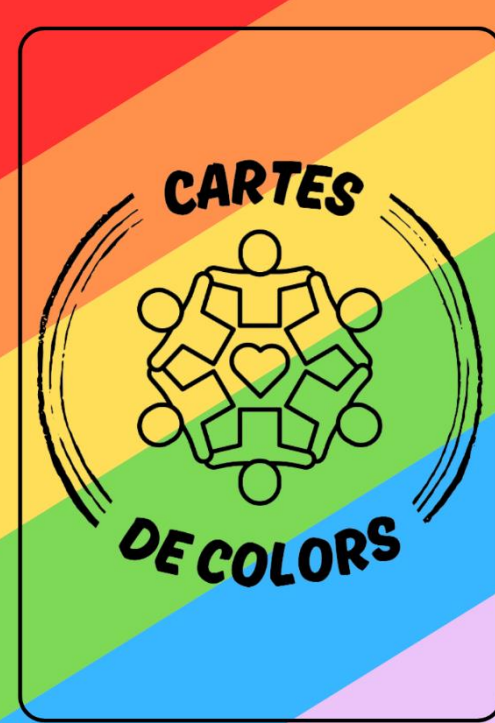
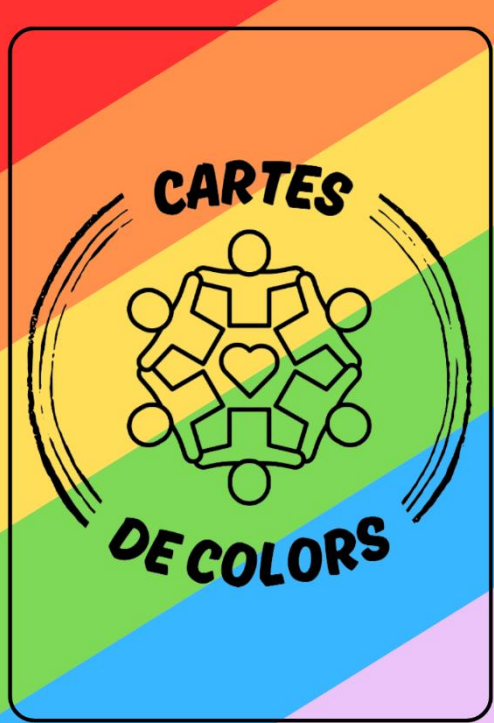
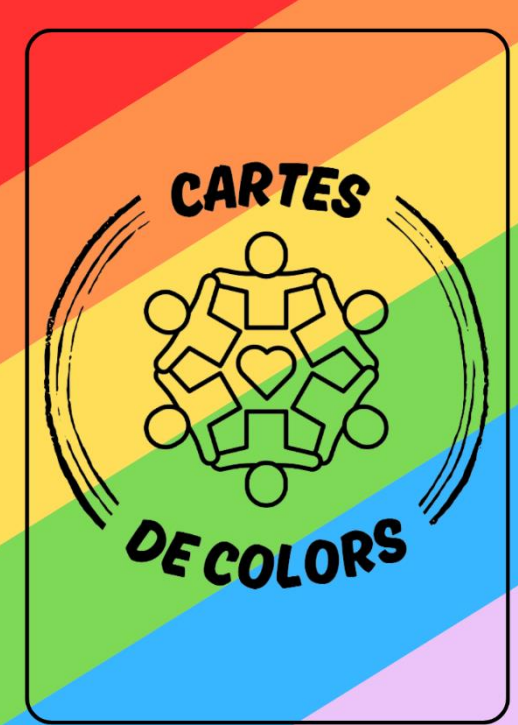
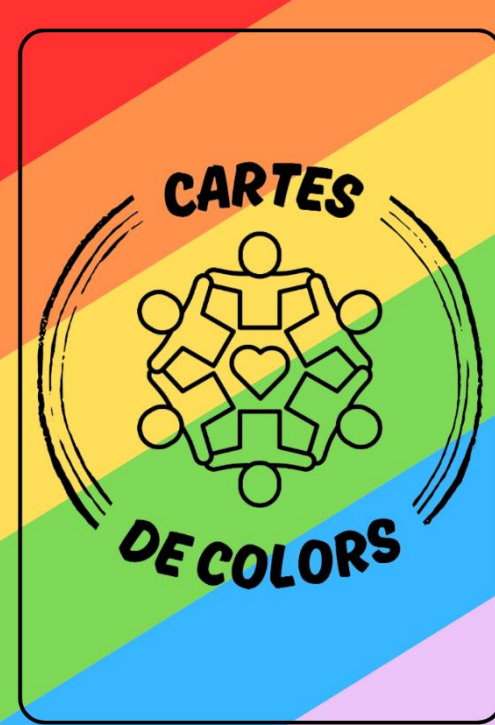
És un col·lectiu que agrupa tota la diversitat de sexe biològic, identitat de gènere, expressió de gènere i orientació sexual que surt de les categories binàries (les que socialment es consideren acceptades) i lluita pels seus drets. Actualment té rellevància a nivell mundial.

Serveis per al col·lectiu LGTBQ+

A Catalunya hi ha diverses entitats que donen suport, per exemple:

- AMPGIL: Associació de Mares i Pares amb fills LGTBQ+.
- FLG: Associació de famílies LGTBQ+.
- OASIS: Espais per a joves amb gèneres i sexualitats diverses.
- Entitats territorials: Cada territori té entitats de proximitat per assessorar qui ho necessiti. Pots buscar les de la teva zona!

La rebel·lió d'Stonewall

Va ser una revolta contra una batuda policial entre els clients LGTBQ+ del bar Stonewall (EEUU). Aquests fets van passar el 28 de Juny de 1969, quan ser homosexual o transgènere estava penalitzat per la llei.

Es considera l'inici del moviment per l'alliberament LGTBQ+ i cada any es commemora aquest dia, amb actes, manifestacions i desfilades arreu de món.

Busca les cartes que expliquen els conceptes de la sigla LGTBQ+

Tenint en compte que la sigla correspon a Lesbianes, Gais, Transgènere, Bisexuals, Intersexuals, Queer i la resta (+), busca dins la baralla les cartes tipus dada que tractin sobre aquests col·lectius.

Com es representa, el col·lectiu LGTBQ+?

Cada dia es parla més del col·lectiu LGTBQ+ i en veiem diverses representacions als mitjans i a XXSS.

Reflexiona:

- Què et ve al cap quan sents "LGTBQ+"?
- Quines imatges ensenyen els mitjans?
- Quins símbols coneixes que facin referència al col·lectiu?

L'LGTBQ+fòbia

L'LGTBQ+fòbia és l'aversion, menyspreu o odi cap a les persones pertanyents al col·lectiu.

Busca, als mitjans de comunicació, les últimes notícies relacionades amb la temàtica LGTBQ+:

- De quin dia són?
- Estan relacionades amb l'LGTBQ+fòbia?
- Quins col·lectius són els més afectats?

Què es commemora el 17 de Maig?

- A** És el dia de la visibilitat LGTBQ+.
- B** És el dia Internacional contra l'LGTBfòbia.
- C** El Dia Internacional contra la LGTBfòbia en l'esport.

La B. És el dia de la visibilitat LGTBQ+ és el 28 de juny i El Dia Internacional contra la LGTBfòbia en l'esport el 19 de febrer. Hi ha molts altres dies que reivindiquen el col·lectiu, els pots buscar!

Actualment, en alguns països...

- A** Condemnen a cadena perpètua o a pena de mort les persones LGTBQ+.
- B** Maten als fills de les persones LGTBQ+ per perill que també siguin LGTBQ+.
- C** Aïllen a les persones LGTBQ+ per tal que no "contaminin" la resta de la comunitat.

La A. Concretament a 11 països l'homosexualitat està castigada amb pena de mort i a 6 amb cadena perpètua. Per altra banda, 30 països permeten el matrimoni homosexual i protegeixen el col·lectiu LGTBQ+.

Què representen els colors de la bandera LGTBQ+?

- A** Cada color representa un tipus d'orientació sexual o identitat de gènere.
- B** Representa els 4 elements de la natura (aigua, foc, terra i aire) i l'equilibri entre aquests.
- C** Simbolitzen la gran diversitat de la sexualitat humana.

La C. Els diferents tipus d'orientació sexual i identitat de gènere tenen les seves pròpies banderes. La intersexualitat també té una bandera pròpia.

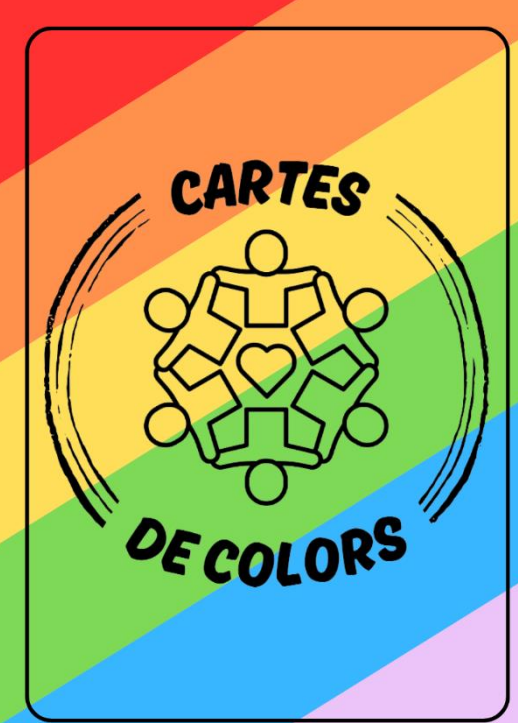
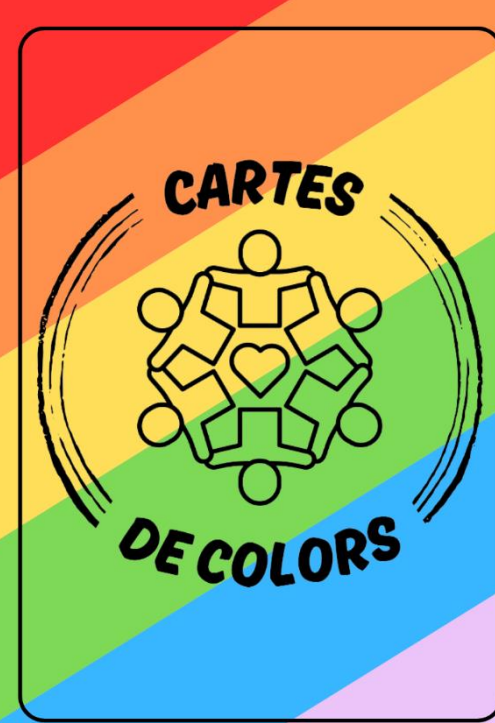
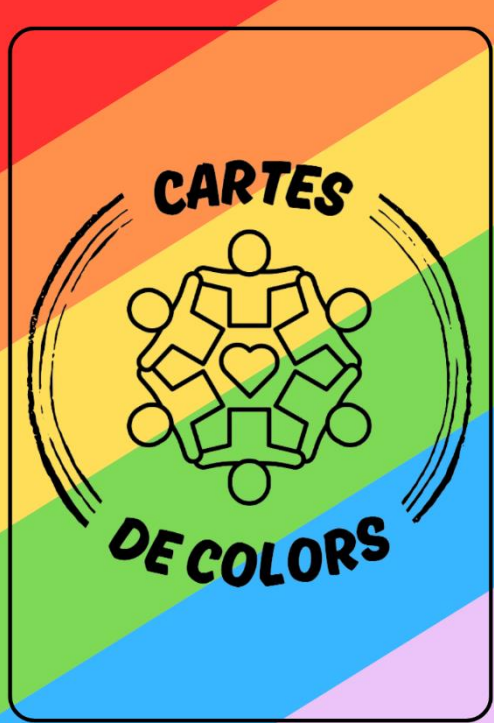
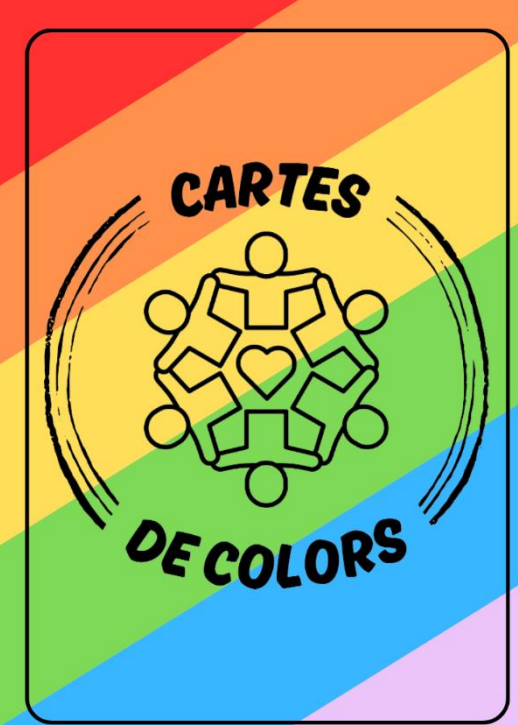
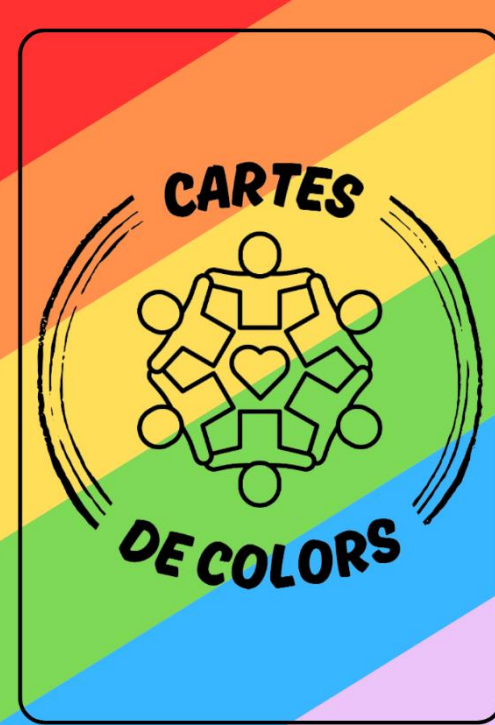

"Dins el col·lectiu LGTBQ+ també hi ha discriminació"

- A** Cert o fals?
- B**

Cert. La discriminació és molt present a la nostra societat. La societat, entre altres, discrimina el col·lectiu LGTBQ+ però també les persones que no són de pell blanca. Així doncs, per exemple, dins el col·lectiu LGTBQ+ també hi ha persones racistes. Sembla que quan la societat et discrimina tu no discrimines a ningú perquè no t'agrada que et discriminin, però no sempre és així.

Situació 1: Assetjament escolar

L'Oriol, un nen transgènere és assetjat constantment a l'escola pels seus companys degut a la seva identitat de gènere. A més, físicament és baixet i més menut i musculat que els seus companys.

El discriminen per:

- La seva identitat de gènere
- La seva complexió física

Situació 2: Accés a l'educació post-obligatòria

La Tamara, una noia adolescent té problemes per accedir a l'educació post-obligatòria perquè a la comunitat a la qual pertany prioritzen l'educació dels nois per sobre la de les noies. A més, en aquesta comunitat, els més grans decideixen pels més joves.

La discriminen per:

- La seva edat
- El seu gènere

Situació 3: Salut mental i estigma de gènere

En Liam, un adolescent que no entra dins les categories habituals de noi o noia, té ansietat deguda a l'estigma cap a expressions de gènere no normatives i a la falta de recolzament social. A més, la seva família no entén el problema de salut mental i el menysté per això.

El discriminen per:

- La seva expressió de gènere
- La seva condició de salut mental

Situació 4: Desigualtat de gènere i esport

La Farah és una nena de pell fosca a qui li agrada molt el futbol i és molt bona xutant a porteria. A l'hora del pati ha de jugar sola perquè els companys de la seva classe no volen jugar amb ella, perquè té un color de pell diferent i és una nena.

La discriminen per:

- El seu color de pell
- El seu gènere

Situació 5: Barreres arquitectòniques

La Jana és una nena que va en cadira de rodes. La seva cadira no passa per la porta de l'aula de música i no pot anar sola als gronxadors, situats al mig d'un pati de sorra. A més, sovint es troba que la gent la subestima o la sobreprotegeix.

La discriminen per:

- La seva capacitat física
- La seva edat

Situació 6: Transsexualitat i accés a la salut

El Nel és un noi transsexual a qui els canvis corporals li generen molta incomoditat. Ell voldria fer-se un tractament hormonal, però no pot anar sol al metge ni fer-se el tractament sense el consentiment dels seus pares. Això li comporta una depressió molt forta i una por extrema a sortir de casa. La seva família no l'entén i li diu que "no n'hi ha per tant" i que "es deixi estar de tonteries".

El discriminen per:

- Edat
- Identitat de gènere
- La seva condició de salut mental

Annex I

Annex I

Annex I

Annex I

Annex I

Annex I

Annex II

L'Aran i l'Isis

L'Aran tenia 10 anys, i li encantava anar amb bicicleta. En tenia una de color verd i sempre que podia aprofitava per sortir a fer un tomb. Però sabeu que és el que més li agradava? El camí de casa a l'escola. Cada matí sortia amb la jaqueta a mig posar i agafava la seva bicicleta verda. Pedalava i pedalava, cada vegada més ràpid fins a arribar a l'escola.

1

Li agradava molt l'escola perquè li agradava molt aprendre. Però sobretot li agradaven els companys de la seva classe. Persones amb dos pares i altres amb dues mares, i altres amb mare i pare. Persones que havien nascut a l'Índia, a Suïssa, a Bolívia, al Tibet i a Uganda, i persones de tots els colors nascudes a Catalunya. L'Aran era súper feliç coneixent l'origen de totes les persones de la seva classe i els diferents costums de cada casa. A mesura que anava coneixent la gent de la seva classe, cada vegada l'estimava més i més.

2

Cada dia quan sortien de l'escola anaven a jugar, i el seu joc preferit era fer cabanes. Jugar a ser arquitectes i dissenyar la casa més meravellosa que havien somiat. Jugar a construir; aconseguint troncs i pedres, però també cordes per deixar-ho tot ben lligat. L'Aran, quan podia, agafava el martell de casa seva i alguns claus que es guardava a la butxaca. Així segur que tot quedava ben clavat.

3

Què tens a les mans?

Una baralla de cartes per treballar la diversitat sexual i de gènere amb infants i joves resultant d'un Treball de Final de Grau del curs 23-24 d'una cap de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya (MEG), de la demarcació Nord-Occidental. Tot i que la cap en qüestió ha estudiat comunicació audiovisual, té interès per la pedagogia i el gènere i ho ha treballat força dins MEG a nivell territorial (la demarcació).

A més, ha contactat amb entitats i persones que en saben, de temes LGTBIQ+, per tal que li donessin un cop de mà. O sigui, que el que tens a les mans és un recurs fantàstic per treballar la diversitat sexual i de gènere amb els teus infants o joves, sigui o no en un entorn de lleure!

Els blocs temàtics

El joc treballa la diversitat sexual i de gènere a través de 6 blocs temàtics marcats pels següents colors i símbols:

Blocs temàtics

Binarisme de gènere		Expressió de gènere	
Sexe biològic		Orientació sexual	
Gènere		Col·lectiu LGTBIQ+	

Cada bloc temàtic presenta diversos tipus d'activitats per abordar-lo.

Els tipus de carta

A més, compta amb 3 tipus diferents de carta, també marcats per símbols:

Tipologia de carta

Dada: explica un concepte.

Repte: proposa una reflexió, un petit repte, etc.

Pregunta: pregunta mutliresposta (A, B o C) o cert o fals.

L'Isis era la millor persona del grup dirigint les obres. Tenia molt clar com s'havia de fer perquè tot sortís bé. L'Isis i l'Aran es coneixien des de feia molts anys, i ja no feia falta que parlessin, perquè s'entenien només amb la mirada. Però no tot era construir. Quan les forces ja no podien més, s'asseien al costat d'un arbre i podien estar hores i hores xerrant del futur, de dracs i monstres, o buscant flors.

4

A l'Aran pel seu aniversari li havien regalat una guia per identificar plantes, i se l'enduia a tot arreu, perquè sempre és un bon moment per descobrir coses noves. L'Aran volia estudiar biologia, i l'Isis volia estudiar enginyeria naval per dissenyar vaixells de vela.

5

Però per això encara havien de passar molts anys. Si una cosa estava clara, és que amb tanta energia i ganes d'aprendre, l'Isis i l'Aran podrien arribar a ser tot allò que sempre havien somiat al costat de l'arbre de la cabana.

Conte extret del banc de recursos de Les popes (@lespopes)

6

Com el pots fer servir?

Barreja les cartes, treu-ne una a l'atzar i fes l'activitat que et proposa. Fàcil, ràpid i senzill. Sempre amb l'acompanyament d'adults segons l'edat, això sí.

Cada carta presenta una activitat curta i no interactuen entre elles (hi ha alguna excepció). Pots treballar barrejant totes les cartes de la baralla a l'atzar, o separant només les que t'interessi per bloc temàtic o tipologia de carta.

També pots utilitzar algunes cartes en concret per introduir una activitat més llarga sobre algun tema concret o utilitzar-les de manera transversal, per exemple llegir 2 o 3 cartes cada dia en un moment concret, per introduir-lo dins la rutina de l'infant o jove.

A quines edats va dirigit?

A infants i joves a partir de sis anys i als adults que els acompanyen: famílies, mestres, educadors, etc.

Necessito material extra?

Sí. A banda de les cartes marcades com a "Annex", per algunes activitats i també necessitaràs material domèstic que tinguis a prop: fulls, retoladors, bolígrafs, etc.

Entitats col·laboradores i agraïments

Als equips de gènere de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya per enviar-me recursos i a totes les entitats que m'han ajudat amb la difusió del projecte.

A la Mar Serra, per ajudar-me amb el disseny de les cartes.

A la Mar Rovira, per ajudar-me amb les definicions d'alguns conceptes.

Als meus amics, per fer-me costat i enviar-me recursos interessants que trobaven i podien ser-me útils.

*Meri Mir, 2024 -
mmirmar02@gmail.com*